

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre — — 36 kor.
Fél évre — — 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra — — 3 kor.

Nyitási közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Józeff főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, augusztus 8.

Barabás Béla.

Feszült várakozással tekint Arad polgársága a holnapi, szerdai városi főispáni beiktató aktus elé. Barabás Bélát holnap installáljuk és holnap meghalljuk tőle azt, amit várunk és remélünk: ígéretét annak, hogy minden idejét, elvitathatlanul nagy munkakeréjét és kipróbált képességeit e város lakosságának fogja szentelni — pártkülönbség nélkül. Barabás Béla — reméljük — felül tud emelkedni a kicsinyes politikai torzsalkodások hullámain és az lesz, akinek lennie kell: az aradi polgárok megértő barátja, bajban segítője, szenvedésben vigasztalója.

Mert sajnos, olyan időket élünk, hogy szüksége van a városi polgárságnak arra a megértő barátira, akizhez mindenkor bátran fordulhat, mert tudja, hogy ott szeretettel meghallgatják és — ha csak még van rá a lehetőség — segítenek is a baján. Ezért bir óriási jelentőséggel a kormány amaz elhatározása, hogy Aradnak külön főispánt adott. Minden törvényhatóság élére külön kormányzót kellene most állítani, mert soha annyi fontos gondje nem volt a főispánnak, mint most a háboru negyedik esztendőjében. A város és a falu érdekei soha nem állottak oly élesen szemben egymással, mint most. Ezt legjobban dokumentálja Arad lakosságának közéleti példája. A városi polgár el akarja magát látni gabonával, azonban az aszfalton nem terem buza és ezért a scomszédosfalvakból akar ennivalót szerezni. A felsőbbség vonakodik az erre vonatkozó engedélyt megadni. A városi főispánnak az a legfőbb feladata, hogy ilyen esetben odafent kiharcolja az engedélyt. Kérdés, hogy az a főispán, aki a vármegye lakosságát is képviseli, fel tudna lépni oly átérzéssel az ilyen alkalmakkor, mint az a városi főispán, aki a városi polgár hátsábjából való hus és átérzi annak minden szenvedését, megálthatási gyötrelmét.

Ezért kell örülnünk, hogy Arad élére külön kormányzót kaptunk és pedig olyan férfit, aki ismeri rettenetes bajainkat és a jó orvos módszere szerint nemcsak a diagnózist állapítja meg, hanem mindjárt az orvososságot is tudja hozni. Remélhetőleg Barabás Béla holnapi megnyilatkozása meghozza nekünk a megnyugvást, hogy amit tőle várunk, azt megkapjuk és természetesnek találja, ha ha nem játszuk el a néma gyermek

szerepét, akinek az anyja se érti a szavát. Az aradi árva polgár, ha bajba jut, panaszkodni fog, és reméli, hogy van, aki figyel a szavára.

Foksaninál sikeresen támadunk.

Budapest, augusztus 7. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Foksanitól északra német rohamcsapatok elfoglaltak erős orosz védőberendezéseket. 1300 foglyot és 13 ágyut szállítottak be. A Putna felső folyásánál az ellenség gyengébb előretörései megghiusultak. A Casinului hegyen ismét heves veszteségteljes támadásokban merült ki az ellenség. Vitéz védőink ellentámadással és eikeseredett kézitusában újra meg újra visszaverték. Gyergyótölgyestől északra a határon túl hatalmunkba kerítettünk több orosz erődítést. Gurahumoránál előnyomulásunk az ellenség szívós ellenállásának leküzdése után ismét tört nyert. Egyéb jelentős esemény nem volt.

Olasz harctér:

A Fassani gerincen, Cavalesotól délkeletre egy olasz előretörés tűzünkben összeomlott. Az ellenséges zászlóalj teljes felbomlásban menekült. Az Isonzó mellett az ágyuharc tegnap ismét alábbhagyott.

Balkán harctér:

Nincs különös esemény. — A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, augusztus 7. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala.

A helyzet változatlan.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

A Szereth és Sucava-völgyben harcolva tért nyertünk. A hegységben az ellenség szívós ellenállása dacára szintén előbbre jutottunk. A Mgr. Casinului és a Lepsa csárdánál (a Putna völgyében) megújított román támadások veszteségteljesen összeomlottak.

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Porosz és bajor ezredek helyi támadásban Foksanitól északra rohammal elfoglalták az orosz állásokat, 1300 foglyot, 13 ágyut, számos árokvédő fegyvert szállítottunk be.

Macedóniai harctér:

Nagyobb harci tevékenység nem volt. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, aug. 7. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadserege:

Flandriában a tüzérségi harci tevékenység csak átmenetileg egyes szakaszokon volt élénk. A tölcsermezőn több ízben felderítő osztagok összeközésére került a sor. Artoisban a Hulluch és a Scarpe között elterülő állások súlyos tűz alatt állottak.

A német trónörökös hadserege:

Oldenburgi és württembergi rohamcsapatok előretörései Vessytől, a Laon-soissons-i műntől északra és nyugatra eső szakadékokban és az Aisne melletti Berry au Cortnál foglyokat és zsákmányt eredményeztek. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Választhat-e a közgyűlés aljegyzőt?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradváros törvényhatósági bizottsága holnap délután tartandó rendes közgyűlésén a második aljegyzői állást választás útján készülni betölteni. A törvényhatósági bizottság tagjai között már ma igen beható és élénk vita tárgya volt, vajjon a közgyűlés megejtheti-e a választást, vagy pedig vannak-e annak jogi akadályai. Mindkét kérdésre hallottunk választást, és itt úgy írjuk meg az okoskodást, amint arról értesülünk. Mint ismeretes, azért kell választania a közgyűlésnek második aljegyzőt, mert az első aljegyzői állást legutóbb tartott ülésében a törvényhatósági bizottság választás útján betöltötte. A második aljegyzőt leperette elő első aljegyzővé. A megejtett választás ellen azonban panaszt adtak be a közigazgatási bírósághoz, kérve a legfelsőbb bíróságot, hogy a panaszban felsorolt indokok alapján semmisítse meg a választást.

Már most annak az álláspontnak a vitatói, akik azt mondják, hogy a közgyűlés holnap nem választhat aljegyzőt, úgy okoskodnak, hogy amíg a közigazgatási bíróság a hozzá eljutott panaszt el nem intézi, addig az első aljegyzői állás véglegesen betöltöttnék nem tekinthető. Megtörténhetik szerintük ugyanis az, hogy a bíróság helyt ad a panasznak és kimondja, hogy a választás érvénytelen volt. Ebből az következik, hogy akit megválasztottak, nem első aljegyzője a városnak, hanem ismét

viszater abba az állásba, amelyben az ideig volt, amíg a törvényhatósági bizottság nem őt emelte az első aljegyzői székbe. Tudott dolog, hogy a többször említett állásra Petrán György második aljegyzőt választották meg. Az elmondottak szerint az esetben, ha a bíróság a közgyűlés eljárást nullifikálja, akkor ő mechanice ismét második aljegyző lesz, tehát ez az állás az esetben meg sem ürül. Petrán ugyan végezheti az első aljegyzői teendőit — mondják eme álláspont védelmezői — de a közgyűlés megbízásából és csak akkor válik definitív aljegyzővé, ha a bíróság majd döntött.

A másik vélemény az, hogy a közgyűlésnek nem kell tekintetbe vennie a panaszt és megejtheti a második aljegyző megválasztását, mert a közigazgatási bíróság éveken hevertetheti az aktát — amint arra számtalan példa volt — és így a város hosszú ideig nem kerülne abba a helyzetbe, hogy ezt a fontos állást betöltse. Arra az analógiára hivatkoznak, hogy a városi törvényhatósági bizottság tagjainak megválasztása ellen beadott panaszok elbírálásánál számtalanszor kimondotta a közigazgatási bíróság, hogy a bizottsági tag, akinek megválasztása ellen panaszt terjesztettek fel hozzá, a panasz elintézésének ideje alatt gyakorolhatja a bizottsági tagsággal járó összes jogokat.

Arusítson a város dinnyét.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny napokkal ezelőtt ismertette a piac legújabb uzsoráját, azt az üzérkedést, amit a helyi kofák a görögdinnyével követnek el. Kértük a hatósági ármegállapítást, nehogy az üzlet elfajulásával ennek a nagyfontosságú élelmiszernek az élvezetétől is elütessenek az arra ráutalt fogyasztók. Cikkünket követő napokban meg is jelent a maximálási rendelet. A dinnyét a piacon kilogrammonként 80 fillérért lett volna szabad árusítani, ha — és itt jön a rendelet természetesen következménye — lett volna dinnye. A dinnye azonban nagyon érzékeny gyümölcs, a rendelet megjelölése, az Aradi Közlöny szavának felemelése után eltűnt a piacról s csak mutatóba maradt itt és jön be Aradra egy néhány darab beöle, hogy figyelemztessen bennünket a kérdés további ébrentartására.

Sarkall bennünket a munkára a hivatalos lap is, amely közli azokat a maximális árakat, amelyeket a zöldség központ a Közélelmezési Hivatal elnökével egyetértőleg augusztus hó 11-től 20-áig bezárólag a zöldségfőzelék és gyümölcsfélékre megállapított, s amely szerint az elsőrendű görögdinnye kilogrammjára a termelőnél 50 fillér, a nagykereskedőnél 62 fillér, a kiskereskedőnél 72 fillér, a másodrendűé pedig 30—38—46 fillér.

Amikor ily alacsony a maximális ár és azt látjuk, hogy az aradi kofáknál két és három koronába kerül, a másodrendű görögdinnye kilója, fel kell habarodnunk a helyzeten és a maximális ár leszállításán és betartásának szigorú ellenőrzésén kívül követelnünk kell oly intézkedést, hogy a dinnye legyen a piacon.

Termelőktől tudjuk, hogy van dinnye s a kofák szemérmetlenül követelik azt a maximális áron alul és emiatt alig jön be Aradra dinnye.

Megszüntetendő ennek az egészségtelen állapotnak a folytatását, ajánljuk a városnak, hogy lépjen ő maga érintkezésbe a dinnyetermelőkkel, vegye át eladásra ő a terményeket és piaci sátrában árusítsa a dinnyét a nagybani beszerzési áron hozzászámítva a lényegtelen kezelési költségeket. Tudunk aradi nagybirtokost, akinek 20 hold földjén terem kiváló fajdinnye, melyet ha a város megvásárol, ha nem is egészen, de részben fedezni fogja a piaci napi szükségletét s megőgja nyitni az utat a piacnak dinnyével való ellátásához. A dinnyetermés óriási és a dinnye romlandó portéka. Nem lehet vele spekulálni, még kevésbé uzsoráskodni.

A Közélelmezési Hivatal sürgős intézkedését várjuk, nehogy ügynökök útján elkerülje Aradot a dinnye azért, mert nem voltunk elég előrelátók.

SPORT.

+ **Budapesti Egyetemi Athletikai Klub Aradon.** Vasárnap, augusztus 12-én délután öt órakor az AAC sporttelepen játszik jótékony célú mérkőzést a BEAC I. a 33. gy. e. csapattal. A BEAC elvezetés, szép, fair játéktudásáról ismeretes, az őszi fordulóban verték a FTC 2:0, MAC 3:1-re, Máv. gépgyárt 4:2 stb. Érdekessége az egyetemistáknak az, hogy 6 hadnagy, 3 segédorvos játszik a csapatukban. A 33-as tisztek 2 Rapid játékossal megerősítve állanak ki vasárnap. Jegyek elővételben Bloch H. papirkereskedésében kaphatók. Fedett tribün. Buffett.

Levél a sertésbusról.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kaptuk a következő levelet:

Tisztelt szerkesztő ur: Nem hallunk panaszkodásnál és sirankozásnál egyebet bárhova is neznünk, amikor a közlelmezés kérdésről esik szó. Panaszodik a gazda, mert nincs takarmánya és nem tudja az állatállományára részére azt biztosítani. Kénytelen jóságain tulajdoni. Mi sem természetesebb, hogy ez az árak jelentékeny esését vonta maga után nemcsak Arad vármegyében, hanem az egész országban.

Mégis mit kellett itt Aradon megérnünk? Amikor országsszerint alacsonyabb élő árak álltak be, mondom akkor nálunk Aradon a hus árát felemelték! Miért, mi okból történt a legutóbbi ármaximálása a husnak megfoghatatlan.

Tehát ne panaszkodjék jogosan a fogyasztó is? Különösen a mikor meggyőződött arról, hogy a szomszéd városokban jelentékenyebben olcsóbb, árak vannak.

Vegyük csak Nagyváradot. Ott az elsőrendű borjúhús még a múlt héten 7 kor. 60 fillér, nálunk ugyan ezen minőség 12 koronára van megállapítva.

Vajjon a szomszédos vármegyék kínai falal vannak egymástól elválasztva hogy ily szembe ötlő ár különbség tudjon kialakulni?

Venném a sertésbust is bonckés alá de sajna ahhoz hetek tán már egy hónapja sem jutunk rendszeresen csak imitt-amott míg a szomszéd Nagyváradon ebben sem szenvednek hiányt.

Isten mentsen, nem irigylem azért Nagyváradot sem, de ha ott olcsóbban lehet marha és borjú húst kapni, sőt még az ugynevezett „parizer” sem tűnt el az élelmiszer rovatból mégis csak az itteni hatóságokhoz kell kérésünket intézni, hogy vegye fontolóra a már rég bekövetkezett élő állat ár hanyatlását és engedje a szegény fogyasztott pár grammnyi több hus vásárlásához 25% árleszállítás megállapításával.

A sertésbus pedig, am mégis olcsóbb lenne, ha volna — az illetékes fórumnál bírára meg szereshető s ne hagyjuk a sze-

gény népet ma már mika peesonnyejétől el-esni.

Nem is teszem szóvá mi történi a zsírért és a szalonnáért — mert hosszúra válna panaszos írásom — hisz ezt jól tudja mindenki — aki beszerezni kénytelen.

Csak figyelmébe kívánom ajánlani a közlelmezési bizottságnak azt, hogy miben is szenvedünk s másodsor pedig fel akartam kérni a polgármester urat, hogy segítsen az állapotokon. Szerkesztő ur tisztelő hive S. A.

Radics, csak azért is.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Zágrábból jelentik: A horvát szábor mai ülésén Mihajlovits Antal bán szólalt fel és Radics képviselő legutóbbi beszédével foglalkozva kijelentette, hogy a beszéd tenorja olyan volt, hogy elérkezett arra a határra, ahol az állam hatalmának közbe kell lépnie, hogy megvédje vitális érdekeit. Ugy általában, mint különösen Radics beszédének ama része ellen, amelyben Szent István koronája országainak integritását igyekszik aláásni, a legerélyesebben kell tiltakoznia.

— Radics képviselő beszédének többi részével nem akarok polémiaiba bocsátkozni, Radics nem olyan fontos tényező, hogy azt szükségesnek látnám, noha sajnálom, hogy a meghatározottabban vissza kell utasítani, hogy itt egyáltalában akadnak olyan képviselők, akik úgy beszélnek, ahogy sem a mindenkori hű horvát nemzet évszázados hagyományával, sem a monarchia valódi érdekeivel nincs összhangzásban.

A bán szavai után Radics szólalt fel. Tiltakozik az ellen, hogy őt személyében támadja a horvát bán. Egyébként kijelenti, hogy igenis követelte a Bácska és Bánát autonómiáját és a dualizmus kereteihez, soha nem fog ragaszkodni.

Nem lesz elég hordó a szüretre.

— Csak a hadsereg borát maximálják. —

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Az ország összes bortermelő vidékeiről nagyon biztató hírek érkeznek, amelyekből már most is megállapítható, hogy az idei szőlőtermés meg fogja haladni az 1908. évit, mely pedig igen dus volt, sőt egyes helyeken vajóságos rekordtermésre van kilátás. A Kecskemét, Nagykőrös és Cegléd környékén lévő homoki szőlők birtokosai mondják, hogy emberemlékezett óta nem volt olyan szép a szőlő, mint most. A termésnek nemcsak az időjárás kedvezett, hanem az is, hogy az idén a peronoszpóra, a szőlőnek ez a veszedelmes, régi ellensége sem pusztított, úgy hogy sok helyen még permetezni sem kellett.

A tokaji hegyvidéken a tavalyi termésnek kétszeresét várják. A tokaji bortermelők tarsaságának budapesti irodájában a következőket mondták:

— A nyár elejéig a tokaji termés nagyon szépen indult és megvolt rá a reménységünk, hogy a szüret még az 1908-ikot is felül fogja múlni bőségben. Az állandó nagy hőség azonban egy kissé csökkentette a kilátásokat és a kánikula okozta veszteséget körülbelül harminc százalékra lehet becsülni. A hűvösebb leveles szőlőkben a jó kilátások még csak fokozódtak. Attól félünk, hogy az idei dus borterméshez nem lesz elegendő hordó, hacsak az illetékes körök idejében nem gondoskodnak róla.

A bor árának maximálása dolgában ugyan erről a helyről következő felvilágosítást kaptuk:

— A bor maximálásának hírére maguk a kereskedők találták ki spekuláció céljából. A termelők ugyanis nem félnek a maximálástól, a melyet tudnunkkal mindeddig nem is terveztek az illetékes helyen. Természetes, hogy a maxi-

málás kellemetlen lenne a borkereskedőkre, mert hiszen a bor árának drágulását nem a szőlőtermelők, hanem a közvetítő kereskedők okozták.

Az előrelátható hordóhiány dolgában a tokaji hegyvidéki szőlőbirtokosok beadvánnyal fordultak a földművelésügyi miniszterhez, akit erre szükséges bor maximálásáról egyelőre szó foglalt dongafát önköltségi áron hosszúsa a termelők rendelkezésére, mert a háborús viszonyok következtében az országban sem kész hordó sem pedig az előállításához szükséges it nem lehet kapni. A miniszter, mint értesülünk, teljesítette a szőlőgazdák kívánságát és csak azt a feltételt kötötte ki, hogy a dongafát másra, mint az idei borterméshez szükségük hordók gyártására felhasználni nem lehet. A földművelésügyi miniszteriumban elhatározták, hogy a hordók árát maximálni fogják, továbbá gondoskodni kívánnak a dugó és üveghiány megszüntetéséről is.

A bor maximálásának híre dolgában érdeklődünk illetékes helyen is, ahol azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a polgári fogyasztásra szükséges bor maximálásáról egyelőre szó sincs, azonban nem lehetetlen, hogy később foglalkoznak majd a kérdéssel. A hadsereg részére szükségelt bor árát azonban maximálni fogják, aszerint, hogy milyen lesz az idei terméseredménye. Ismeretes, hogy a monarchia hadseregének teljes borszükségletét Magyarországon szerzik be. Az idén mérsékelni fogják a hadsereg igényét és a katonák boradagját a felére szűkítik le. Ilyenformán a polgári fogyasztásra több bor marad s ez a körülmény kétségtelenül le fogja nyomni a mai öt-hat koronás úzsoraárakat.

jon meg, mert egyébként a forgalmat akadályozza.

Angel István dr. főjegyző bemutatta ezután Kintzig János Arad város főispánjának távozása alkalmával a közigazgatási bizottsághoz intézett következő bucsulevelét:

Ó császári és apostoli királyi felsége a változott politikai viszonyok folytán kérelmemre főispáni állásomtól felmentett. Ez alkalommal nem mulaszthatom el, hogy a közigazgatási bizottságnak odaadó támogatásáért köszönetet mondjak. — Angel dr. indítványára a közigazgatási bizottság tudomásul vette a volt főispán elbucuzását és hálás köszönetét fejezte ki neki a város érdekében a közigazgatási bizottság élén kifejtett kiváló és partatlan munkásságáért, továbbá kérte, hogy kiváló tehetségét a közigazgatási bizottságban továbbá is érvényesítse.

EGYESULETI ÉLET.

(*) Az aradi magántisztviselők helyzetük javításáért. A magántisztviselők aradi egyesülete kéri a törvényhatósági bizottságtól, hogy írjon fel a kormányhoz és kérje, intézkedjék rendelettel a kereskedelmi alkalmazottak fizetés javításáról. A beadványban az egyesület elmondja, hogy a magántisztviselők, tisztviselőnk és kereskedelmi alkalmazottak összességének egyetemének helyzetén lendíteni gyongye az ő ereje és befolyása, a törvény alapján nyugvó kormány intézkedésének kell azt szabályozni. Nagyon kevesen részesültek háborús segélyben is alkalmazottaikat. Tudatában vannak annak is, hogy a törvényhatóság a maga hatáskörében nem gyakorolhat presziót a cégekre, üzletek tulajdonosaira, ezért megkeresi Arad város törvényhatóságát, hogy írjon

fel a kormányhoz, hogy rendelettel határozzák meg, hogy milyen mértékben kötelesek a magántisztviselők alkalmazottaikat dotálni, hogy milyen mértékben kötelesek akár drágasági pótlék, akár háborús segély viszá támogatni. Semmi akadálya sem lesz annak, hogy Arad törvényhatósága a magántisztviselők sorából kikerülő polgárok, azok családjaiknak helyzetét felkarolja azzal, hogy ilyen szellemben intéz kérést feliratot a kormányhoz. Ez a legkevesebb, amit ezért az értékes munkás osztályért megtehet.

Senki sem csináltat féli kabátot.

— Fővárosi tudósítókól. —

Néhány hete számot adtunk róla, mit várhatunk az ősztől és a téltől a ruházkodás terén. Adaainkat most egy újabb szövettrázia alapján helyesítenünk kell, még pedig a vevőközönség javára. Megirtuk annak idején, hogy a legegyszerűbb télikabátunk is 800 esetleg 1000 korona lesz az ára, ám ez a veszedelem már nem fenyeget. Hogy miért nem, azt a következőkben magyarázta meg nekünk az egyik nagy és becsületes pesti férfi-szabó cégnek a tulajdonosa:

— Hónapokkal ezelőtt, sőt még néhány hete is joggal hihették és mondhatták a szabók, hogy nyolcszáz korona vagy még több lesz az egyszerű télikabát ára. Akkor még a posztókereskedők rendkívül rátartóan viselkedtek és semmi pénzért sem akartak tulajdoni télikabát-kelméiken.

— Ez a helyzet azonban megváltozott, hálá a nagyközönség bölcs józanágának. Nálunk, szabóknál, alig jelentkezett vevő, aki télikabátot rendelt volna és most már egészen bizonyos, hogy bármily kevés is a télikabát-szövet, még arra sem akad vevő s raita marad részint a posztókereskedők nyakán.

— Negyedéve télikabátot egyáltalában senki sem rendelt, 1915-ben szintén nem, mert akkor már mindenki gyors végét várta a háborúnak s mert akkor még elég jó volt az egykét éves télikabát. A múlt télen már megfizethetetlen volt a télikabát, tehát ismét nem akad rá vevő, míg az idén, amikor az ezerkoronás ár és a nagyon rossz minőség fenyegeti a közönséget, aki már semmiképp sem hordhatja a régi kabátját, egyszerűen kifordítja. Egészen új iparág keletkezett a ruha és a télikabát-területen, aminek a vége, hiába, az, hogy nem fog a vastag télikabátposztó, amelyből immár négy télnél el nem fogyasztott nagy készlete van raktáron.

— Az egyszerű télikabátunk ötszázötven korona lesz az ára, ami már nem kirívó összeg. Elvégre, egy jobb felhőknek is ennyi az ára. Az ilyen áru télikabát azonban csakúgyan egyszerű, seiyembetes nélkül való, ami azért is lehetetlen, mert a seiyembeléshez vatelin is szükséges, ami — ha egyáltalában kapható — 60 koronába kerül méterenként. Talán ez az a cikk, amely a legmerészebb áremelkedésre tekinthet vissza, amennyiben a legjobb minőségű is csak 2 koronába került belőle a béke idején.

Ez a helyzet a télikabátunknál. Mindenesetre, ez is vigasztaló. Annál rosszabbul állunk egyéb szövetek dolgában. Semmiképp sem járhatunk külföldi szövetekhez, noha Londonból — Hollandián át — még az idén is küldtek magyar cégeknek szövetet, csak hogy a németek mindig feltartóztatták és lefoglalták a kelméket. Így jár a Semler-cég is, melynek Londonban nagyobb üzlete van, mint Budapesten. Ott él különben Semlernek, a tulajdonosnak két fia is, akik a londoni céget hosszú évek óta vezették. A két fia kivétel, hogy Hollandián és Svájcban is szövetet juttathasson Magyarországra, ám a német személtesség mindig elvonta előlünk a nekünk szánt és jóelőre kiízetett árut.

Pedig bizony, nagyon elkélne itthon is a ritka holmi.

Buesu Kintzig Jánostól.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város közigazgatási bizottsága ma délután négy órakor Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott. Az ülés megnyitása előtt Issekutz László dr. a közigazgatási bizottság új tagja letette az esküt, azután a polgármester megnyitotta az ülést és előterjesztette havi jelentését, amit a közigazgatási bizottság tudomásul vett. A pénzügyigazgató jelentése szerint az elmúlt hónapban kevesebb állami egyenes és közvetett adó folyt be, mint a múlt év július havában.

Tisch Mór dr. tiszti főorvos jelentése szerint a város közegészségügyi viszonyai az elmúlt hónapban kedvezőek voltak, haláleset százötven fordult elő, ebből hetvenkettő volt Arad városi lakos, hetvennyolc idegen ebből husz internált az aradi várbán. Leggyakoribb halál oka a légzőszervek maratos és lobos bántalma volt, dítéria nyok, vörheny három, tifusz hét, és vérhas huszonhét esetben fordult elő. A vérhasnak leggyakoribb oka az évezhetetlen kutviz mellett a rendszertelen táplálkozás volt. A tiszti főorvos az óvintézkedésekben kívül előterjesztést tett a tanácsnak, hogy Ségla külvárosban mély iuratu kutakat ásasson.

A referensek jelentései után Mülek Lajos dr. felkérte a kereskedelmi és iparkamarát, hogy a katonai gyorsvonaton polgári utasok utaztatása érdekében újabb fejtérjesztést intézzen a miniszterhez. A közigazgatási bizottság ehhez a kérelemhez hozzájárul. Mülek Lajos dr. továbbá a városi jégszolgáltatás ellen emelt panaszt, amelyet a polgármester orvosolni fog. Végül Mülek Lajos dr. kérésére a polgármester utasítani fogja a gépüzemigazgatót, hogy a közúti ká vasut a rendes megálló helyeken ál-

Egyetemi tanárok a békeajánlat ellen.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bonn. Hetvennyolc német egyetemi tanár nyilatkozatot adott ki, amelyben kijelentik, hogy minden további békeajánlat Németország részéről káros volna és tiltakoznak az ellen, hogy valamely politikai párt külpolitikai magatartását belpolitikai engedelményektől tegye függővé. A nyilatkozat aláírói Oroszország alkotmányosan monarchisztikus alapját és a német birodalom federalisztikus jellegét megóvandónak vélik és bíznak benne, hogy a béke, amelyet a császár kötni fog, számol Németország életfeltételeivel és földrajzi és katonai szükségleteivel.

Hága. Snowden és Macdonald kijelentették, hogy az entente kormányai éppen úgy ragaszkodnak ahhoz az álláspontjukhoz, hogy nem adnak utlevelet a stockholmi konferenciára, mint régebben. Ilyenformán az entente-szocialisták részvétele a konferencián lehetetlenné válik.

Hága. Gompers amerikai munkás-

vezér amsterdami lapjelentés szerint kijelentette, hogy céltalannak tartja az amerikai szocialistáknak a stockholmi konferencián való részvételét.

Berlin. A Vorwärts minden más jelentéssel szemben azt a hírt kapja Stockholmból, hogy a franciák táviratban kérték a konferencia elhalasztását a kamara vitájának bezárásáig. Henderson távirata, amelyben bejelenti részvételét, szintén megérkezett már Stockholmba. Az amerikaiakat is a svéd fővárosba várják.

Kopenhága. Az angolok, tengerészek és fűtők szövetsége elhatározta, hogy az összes angol kikötőket ellenőrizteti, hogy amennyire lehet, megakadályozza, hogy angol delegátusok a békekonferenciára Stockholmba utazzanak. Ez a rendszabály addig tart, míg Németország nem jelenti ki, hogy hajlandó az olyan tengerészek családjainak, akiket a tengeralattjáró háború által életüket veszítik, káradni.

Anglia megcsalta hadseregét

Saját tudósítók telefonjelentése.

Lees Smith liberális képviselő — mint Londonból jelenték — az angol alsóház legutóbbi ülésén egy levelet olvasott fel, amelyet Sasson hadnagy, a háború kitörése óta a harcra szolgáló, többször kiűntetett katonatiszt intézett parancsnokához. Az irat a következőképpen hangzik:

— „Ézt a beadványt abban a tudatban intézem parancsnok urhoz, hogy megsértem a katonai tekintélyt, de teszem ezt, mert úgy hiszem, hogy a háborút szándékosan hosszabbítják meg azok, akiknek hatalmában állana befejezni azt. Katona vagyok, kinek az a meggyőződése, hogy a katonák érdekében kell cselekednem. Azt hiszem, hogy ez a háború, amelybe én úgy vonultam be, mint aki védő és tejszabadi háborúba megy, most már támadó és hódító háborúvá lett. Az a véleményem, hogy azt a célt, amelyért én és bajtársaim hadbavonultunk, úgy kellett volna megállapítani, hogy azon ne lehessen változtatni. Ha ez megtörtént volna, akkor a háború céljait tárgyalások folyamán is meg tudnánk valósítani. Én láttam a csapatok szenvedéseit, mert én is szenvedtem. Nem lehetek tétlenségben, mert a szenvedések meggyőzőbbek nálam, mint az okok, amit rossznak és igazságtalannak tartok. Én nem tiltakozom a halálvesztés ellen, hanem a politikai hibák és ösziátlanságok ellen, amelyeknek tekiódoznak a harcokat. A most szenvedők nevében tiltakozom ama csalás ellen, amelyet felhasználnak ellenünk és remélem, hogy ez hozzá fog járulni ama vastagbőrű nemtorődőség lerontásához, amellyel a többség odahaza a teleccmel nézi a kioldás meghosszabbítását, mert nem vesznek azokban részt és nincs elég képességük, hogy azt megérthessék.“

Lees Smith képviselő bejelentette a Háznak, hogy Sasson eme levelének megírása után, pontosan az egészségügyi-bizottság elé juttatták és ez egy idegszanatóriumba küldött. A szónok azonban hangsúlyozta, hogy sem az irás, sem pedig írója — akivel beszélt és akit sok képviselő ismer — nem árulják el azt, mintha az egy idegbeteg ember munkája lenne. Az egészségügyi-bizottság döntése nem

orvosi, hanem politikai megfontoláson alapul. Ugyanezen az ülésen a képviselő elmondotta, hogy nemrég öt angol zászlóaljnak kiküldött több határozatot fogadott el, amelyekben felszólítják a kormányt, határozza meg azokat a hadicélokot, amelyekért a katonáknak harcolniuk kell. Ezeket a határozatokat eljuttatták a parancsnoksághoz és a dandárparancsnok magához kérte a zászlóaljak kiküldött tanácskozás céljából.

Tudni kell, hogy a képviselő által bemutatott levél írója, Sasson hadnagy nem valami sekondári bitang ember, valami ismeretlen kis senki, mert különben már régen börtönben ülné. A családja néhány évtizeddel ezelőtt Bagdadból vándorolt be Angliába és ma az ország legtekintélyesebbjei sorában áll. Sasson Dávid, a hadnagy apja, egyike Anglia legnagyobb kereskedőinek, aki Eduárd angol királlyal igen bensős barátságban élt és igen sokszor segítette ki pénzzavarából a Wallesi herceget, a későbbi angol királyt. Akármelyik hadnagy ócska leveléről a nyilvánosság, vagy pláne az alsóház nem vett volna tudomást, minthogy azonban Sasson volt az írója és Lees Smith a terjesztője az irásnak, ennek még politikai következményei is lesznek. Smith képviselő nagytekiótlényü ember, egyik alapítója a Ruskin-kollégiumnak és annak még ma is igazgatósági tagja és egyik legkiválóbb közgazdasági írója és tanára Angliának. A bristoli egyetemen a pénzügytant adta elő. Valószínű, hogy Sasson hadnagy nem sok időt fog tölteni az idegszanatóriumban.“

IRODALOM ES MŰVESZET.

* Az Apolló újabb ajánlata a harmadik mozira. Az Apolló mozgófényképszínház igazgatósága ma a következő ajánlatot intézte a tanácsához: Tekintetes Tanács! Hivatkozással a 20715—1917. sz. alatt beadott ajánlatra, a következőket van szerencsénk előterjeszteni: Miután a kulturpalota átengedéséről a pályázati feltételekben szó nem volt s mi kalkulációnkat egy 3 év múlva beálló építési lehetőségre tettük, kijelentjük, hogy amennyiben a kulturpalota termét mozgószínház előadásokra már most megkapjuk, az eddigi ajánlatoknál

sokkalta előnyösebb, esetleg fix összegű ajánlattal is szolgálunk, ha ez iránt felhivatunk. Tisztelettel az Apolló színház igazgatósága.

* Műkedvelő előadás a Nyári Színházban. Méltóságos Monzer József ezredparancsnok ur és Lőcs Rezső h. polgármester ur védnöksége mellett a 33-ik gy. e. rokkant alapja javára a Falurossa népszínművet adják elő augusztus 12-én vasárnap este 7,8 órakor a Nyári Színházban. Az előadásban a házi ezred teljes száma zenekara és egy jó hírű cigányzenekar is részt vesz. Szereplők: Almásy Irmuska, Joó Rózsi, B. Ferenczy Ella, Korányi Rózsi, Korányi Matild, Boda Margit, Spitz Sári, Balázs János, Perényi Aurél, Kreisz József, Magyar Lajos, Almásy Gyula stb. Jegyek csütörtöktől kezdve előre válthatók d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig a Nyári Színház pénztáránál a rendes esti helyárak mellett. Tekintve a jótékony célt: felülvezetéseket kösönnyel fogad és hírlaplajog nyugtáz a rendezőség.

Házasodhatnak a papok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Miként az alkotmányos államok politikája is nemcsak megtűri, de a parlamentáris jog alapján szentesíti az ellenzékét, ép úgy az egyházi politikában sem szabad mindennemű változtatásra irányuló mozgalmat engedetlen-ségnek, pártütésnek, vagy épen „eretnkségnek“ bélyegezni. S miként az államok életében az ellenzék és elvei gyakran diadalmaskodnak, ép így egyházi téren se szabad lemondani eleve minden alulról induló, tehát ellenzéki természetű reform-eszmék sikeréről.

Bizonyára ezen remény lelkesíti az erős mérvben fellobbant celibátus-ellenes mozgalom bajnokait is.

Mint hogy azonban a katolikus egyház, a mily szívósan ellenáll az újításoknak, ép oly mérvben tiszteli a tradíciót s a történelmi értéket, mindenek előtt részben próba, részben uttorés gyanánt az erdélyi egyházmegyéhez tartozó örmény szertartású katolikus papság megnyerése volna célszerű a celibátusellenes áramlat javára.

Az örmény szertartás ugyanis keleti, miért is ősi kánonaiban megvan a papok házassága, anüt a kisázsiai örmény katolikusok ma is gyakorolnak. A mi erdélyi örményeink celibátus-kötelezettsége csupán abból származik, hogy az erdélyi római katolikus püspökség alá vannak besorolva. Ámde ez nem elég alap a celibátusra, mert jó ideig a budapesti görög katolikus plébánia is az esztergomi római katolikus egyházmegyéhez tartozott, az ujonnan alakult Zoltánfalvi (Krassószőrény m.) görög katolikus ruthén paróchia pedig a csanádi római katolikus püspökség alatt áll s mindazonáltal ezen paróchiába lelkészei sincsenek a celibátusnak alávetve. Ugyaníly kivételek lthetnének tehát az erdélyi örmény szertartású papok is. Ezeknek kellene tehát mindenekelőtt kérvényezni a papházasságnak a tradíció és keleti egyházjog alapján való visszaállítását. Az ő kérésükre adandó válasz egyidejűleg megvilágítja Róma adandó való visszaállítását a papházasság kérdésével szemben, másfelől a nekik adandó kezvező válasz kiindulási pontul szolgálhat a római katolikuság törekvéseire. P. L.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit

hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő eszelekményt követ el :-:

Gárdonyi Géza nem jön Aradra.

(Az író távirata Aradra.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi kulturális életet féltve veszteség éri. Arad városa ugyanis elveszti Gárdonyi Gézát a kiváló magyar író, még mielőtt teljesen magáénak mondhatta volna. Jeleztette az Aradi Közlöny, hogy Gárdonyi Géza egyik barátja előtt készségét jelentette ki a kulturpalota igazgatói állására való aspirálását illetően. Megírták, hogy Elek Oszkár dr. aradi középiskolai tanár Gárdonyi Gézával hosszasan tárgyalt a kulturpalota igazgatói állásáról és akkor Abor kosorus szerzője hajlandónak nyilatkozott meghívás esetén elfoglalni Varjassy Árpád díszes örökségét. Holnap foglalkozik Arad város törvényhatósági bizottsága a kulturpalota igazgatói állás betöltésével és mint ismeretes elfogja határozni, hogy az állásra országos pályázatot hirdet, így tehát Gárdonyi Gézának is módja lehetett volna pályázatát benyújtani.

Ezt megelőzőleg az aradi írók és művészek szabad társulása foglalkozott a kulturpalota igazgatói állásának betöltésével és örömmel üdvözölte azt a felvetett eszmét, hogy Gárdonyi Géza nyereség megérre a díszes kulturpozióira, mert az ő személye biztosítékul szolgált arra, hogy az aradi tisztelet levegőt felfrissíti és irodalmát, művészetét varázsolja a marosparti gyönyörű palotába.

Az aradi írók és művészek szabad társulása táviratilag fordult Gárdonyi Gézához és megkérdezte: hajlandó volna-e tényleg elfoglalni a kulturpalota igazgatói állását? Amennyiben Gárdonyi Géza nem válaszolt volna, úgy a terv szerint az aradi írók és művészek küldöttségileg arra szeretnék volna megkérni a városi tanácsot, pályázat mellőzésével Gárdonyi Gézát hívassa meg a szerdai közgyűléssel erre az állásra. Időközben Gárdonyi Géza érintkezésbe lépett olyan aradi kultúrtevével, akik ismerik az itteni viszonyokat és információt kértek hogy mit várnak Aradon a kulturpalota igazgatójától. Ugyázták az információ elvett a kedvét a kitűnő írónak attól, hogy a kulturpalota igazgatói székére aspiráljon. Erre enged következtetni Gárdonyi Gézának az aradi írók és művészek szabad társulásához küldött következő távirata:

**Köszönöm kollégáim me-
leg érdeklődését, azon-
ban értesülésem szerint
az állás nem nekem való.**

Gárdonyi.

Kíváncsiak vagyunk, ki volt az önzetlen barátja Aradnak, aki Gárdonyit informálta.

Vig élet „Ofen-Pesten.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kevésbé vetünk tudomást róla, hogy van a világon egy Grazer Tagblatt című osztrák újság, holott igazán egyike a legkedvesebb lapoknak. Legfrissebb száma például egyszerűen szenzációs adatokat tartalmaz rólunk, budapestiekről, háborús életmódunkról, a gazdaságról és hőseinkről, amelyben élünk. A tudósítás tartalmával nem vitázunk, mindössze azt vesszük zokon, hogy a kedves hírlap Ofen-Pestnek nevezi jóllakottságtól majd szétpattanó fővárosunkat. Egyébként pedig itt következik a Grazer Tagblatt tudósítása szóról-szóra:

Hogyan élnek Ofen-Pesten?

Ugy élnek ott, mint éltek a békében, jóformán fölösleges bőségben és a jegyrendszer nyilván csak azért vezeték be, hogy a mi frigségünket túlságosan föl ne ébresszék. Nekünk meg kell elégednünk a szacharinnal, noha Ausztria cukrot exportáló ország, ezzel szemben az ofen-pesti kávéházakban minden kávéhoz két-három cukoradagot adnak. A reggeli „Melange”-hoz minden négy darab vajadagot kapnak, persze jegy sem kell hozzá és aki akarja, annyi tojást fogyaszthat, amennyit éppen óhajt. A kávé nem készíthet hitvány, agyonvizezett tejből és nyomorúságos kávépótlékból, hanem jó és mérsékelt tejszínből és hamisítatlan kávébabból.

A vendéglőkben minden kapható, ami szívnak és gyomornak kedves. A busadagok épen kétakkorak mint Bécsben, a levesek dusan tartalmazzák a jó darát, vagy vajasgalskát, főzélékek úgy tűnnek a bécsi zsirtalan napok után, mint megannyi esamege. A tészta természetesen liszta, hóféhér buzalisztból valók és tele olyan anyagokkal, amelyekre mi csak vágyódva gondolunk. Csokoládébonbon halomszámra kapható az Ofen-Pesten, csak eléggé drágán s ugyanez a helyzet a gyümölcsösökkel is, amely az után minden lépésünkkel dusan kínálkozik. A kimondottan munkásvárosrészekben talán hiány uralkodik,

de a város többi része uszik a pénzben és a felesleges bőségű élvezetekben, mert a háberuban való pénzszerzés művészetéhez az ofen-pestiek nagyszerűen értenek. A szállókat túlszűfölik az üzletemberek, akik soha olyan nagyszerűen nem kerestek, mint most.

Ezeket írja a Grazer Tagblatt, irántunk való kétségtelen jóakarattal. Nem ille- nek, ha mi gráci lapjaink jóakarattal hasonlival nem viszonzunk. Szívvel kívánjuk tehát a gráciaknak is azt a tejet, azt a kávé, amelyet mi iszunk. Es legyen mindig olyan jó a módjuk, amilyen most a miénk.

A gabonavásárlás módja.

— A polgármester intézkedései. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Varjassy Lajos polgármester a következőkről értesíti a város közönségét:

A 2639—1917. M. E. rendelet 3. paragrafusa az egyes háztartásokban szükséges gabonamennyiség beszerzését egyelőre csak Arad város határában engedélyezte. Addig is mig ezen engedély az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke által a szomszédos járásokra is kiterjesztetik már most közhírré teszem, hogy mindazok, akiknek módjukban van Arad város határához tartozó termelőtől gabonát beszerezni, a vásárlási igazolványokért jelentkezhetnek.

A 2192—1917. sz. M. E. rendelet 16. paragrafusa fejenként és havonként 12 kiló gabonára vásárlását engedélyezi.

A 2638—1917. sz. M. E. rendelet pedig a Fiszta-Maros szögében 1917. év augusztus 16-ig a beszerezhető gabonafélék maximális árát a primiummal együtt a következőleg állapította meg: A buza métermázsánként 49 korona, a rozs és kötszeres métermázsánként 48 korona, az árpa métermázsánként 45 korona, a zab métermázsánként 44 korona és köles métermázsánként 46 korona.

Miután pedig a vásárlási igazolványban névszerint az kitüntetendő, hogy az illető mely termelőnél óhajtja a szükséges gabonát beszerezni, ennél fogva ajánlatos, hogy csak az jelentkezzen vásárlási igazolványért, aki már előre biztosította magának azt, hogy a kért mennyiséget az általa megjelölt termelőtől

tényleg meg is tudja szerezni, mert vásárolni csak attól és olyan mennyiségben lehet ahogy az a vásárlási igazolványban ki van tüntetve.

Figyelemre méltó tehát a lakosságot, hogy a végrehajtási utasítás értelmében a vásárlási igazolványban kitüntetett mennyiségnél sem többet, sem kevesebbet vásárolni nem szabad, hogy pedig a visszaélések az átadásnál elkerülhetők legyenek, elrendelem, hogy a gabona átvétele csak a gáji alkaptány által kijelölt egyén jelenlétében történhetik meg, aki a vásárlási igazolványt láttamozni tartozik annak igazolásául, hogy az ügylet a szabályszerű keretekben bonyolítottatott le.

Hogy pedig a mostani nyári hőségben a torlódások elkerülhetők legyenek, elrendelem a jelentkezések a Keppich cégnél beszerezhető gabona vásárlási bejelentő-lapon eszközöltessék.

A bejelentő-lap ára borítékkal együtt darabonként 4 fillér; amelyből 1 fillér a hadbavonult katonák hátramaradottjai javára fordítatik.

A bejelentő-lap minden egyes rovata pontosan kitöltendő és az adatok helyessége a háztulajdonoson kívül a kerületi biztossal igazolandó.

Egyes beszerzési csoportok, akik alkalmazottaik részére egy mennyiségben óhajtják a gabonát beszerezni, a bejelentő-lap rovatainak megfelelő kimutatásban tartoznak az alkalmazottak és azok családtagjait névszerint felsorolni és ez esetben az adatok helyessége a kimutatás végén az egyes főnökök által igazolandó.

Azon esetben, ha a vásárló egy termelőnél nem tudja a családja részére szükséges összes gabonát beszerezni úgy a bejelentő-lap megfelelő rovatában mindazon termelők felsorolandók, akiknél és amennyi gabonát be tud szerezni.

A bejelentő-lapok és kimutatások, valamint a családi nevére megcímezett és lehetőleg ajánlva felhívogezott bosíték a városi portánál leadandó, hogy ennek felhasználásával a kiállított vásárlási igazolvány az illető nevére posta útján kikézbeshető legyen.

Mindazok, akik vásárlási igazolványt nyertek a beszerzett gabonára őrési engedélyt csak az esetben kapnak, ha a még kint levő liszt igazolványaikat beszoigáltatják. őrési igazolvány legfeljebb csak 3 óraterjedő időre adatik ki.

A mások ellátásával üzletszerűleg foglalkozó intézmények mint a vendéglők, cukrászok, penziók stb. Riknek évi szükséglete előre meg nem határozható vásárlási igazolványban nem részesíthető.

A vásárlási igazolványok kiállításával a közlelmezési hivatalt bizom meg.

Aki mindezen rendelkezéseket be nem tartja, az a 2192—1917. M. E. rendelet 19. paragrafusában megállapított büntető rendelkezés alá esik és 6 hónapig terjedhető elzárással, valamint 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, amennyiben cselekménye súlyosabb rendelkezés alá nem esik.

Aradi feministák a választójogért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Feministák Országos Egyesületének aradi csoportja ma este vendéglő látta Spádi Árpád titkár, aki az egyesület megbízásából megfigyelésére megbízatással járja végig az országban levő fiók-egyesületeket és csoportokat.

A választójog kiterjesztése iránti országos mozgalomban a legkomolyabb körökben is előtérbe lépett a nők választójogi kérdése. A feministák egyesülete, mely törhetetlen buzgalommal táradozik a dolgozó nő egyenjogúsításán nem hagyta elrohanni magá mellett a viszonyok szűke kedvező helyzetet s fekezott erővel igyekezett az ország figyelmét a nők választási jogára terelni. Ez a lépést hozta ma Aradon Spádi Árpád titkár, akivel az aradi csoport tagjai mindenekelőtt beható eszmecserét folytattak az egyesület aradi működésének kétfő kérdéskörébe hozása érdekében. Az erre irányuló terelvények megbeszélése után elhatározta az aradi csoport, hogy az aradi választójogi blokkba lép s az abban való képviseletet dr. Auszterweil Lászlóné uriné bizza.

Atlasz Izidor aradi üzletei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Atlasz Izidor és társainak nagyszabású árdrágító ügyében a rendőrbíróságon ma folytaták a tárgyalást. A mai tárgyaláson a terheltek legnagyobb részét hallgatta ki Weil Károly dr. rendőrbíró. Ma hallgatták ki a henteseket is, akik szintén mint terheltek szerepelnek. — Mindnyájan tagadták vétkeességüket és azzal védekeztek, hogy a töhik vásárolt áruikat csak a maximális áron adták. Holnap tovább folytatják a tárgyalást; a tanúk és a terheltek kihallgatását.

Delelőtt kilenc órakor kezdték meg a mai tárgyalást és elsőnek a rendőrbíró Pollák Mihály terhelte hallgatta ki. Pollák beismerte, hogy vétkesnek érzi magát. Zimmer Ádámmal tavasszal találkozott és ez bemutatta őt Nagy Dezsőnek.

— Nagy Dezső azzal fogadott — mondta — hogy szerezzek bármely mennyiségben szalonmát és zsírt

vételár, mondotta, az teljesen mellékes.

Kijelentette, hogy ő Atlasz Izidor megbízottja. Zimmer Ádám említete nekem, hogy Nagy Dezsőnél van egy írás a katonaságtól, amely szerint neki joga van maximális áron elül vásárolni. Hosszas rábeszélés után, amikor Zimmer és Nagy nem hagytak békét, vállalkoztam rá, hogy az aradi hentesektől fogok szerezni árut. Zureknétől, Sztojakovitsától, Tsenkától és Lénárt aradi hentesektől vásároltam, de hogy mennyit, arra nem emlékszem. Én a szalonmát nyolc korona negyven fillérért vettem abból a pénzből, amit erre Zimmeről kaptam. Összesen vásárlásaimért ezer korona províziót adott Zimmer. Amikor még a tárgyalások elején vonatkoztam az üzletektől Krisztonovics Vilmos azzal biztatott, hogy ne féljek semmitől, mert ha baj lesz, akkor

Atlasz felmegy a hadügyminiszterhez és ő ott mindent elintéz.

Marx János aradi hentes, terhelt vétkesnek érzi magát, habár az ügyben mindössze annyi része van, hogy Hámory László dr. őt bizta meg azzal, hogy a nála felraktározott zsírt és szalonmát eladja. Nagy Dezső maximális áron vette meg tőle az árut.

Balázs Antal lakatosmester tanut hallgatta ki ezután a rendőrbíró, aki Zimmer és Pol-

lák közti elszámolásról tett érdekes vallomást. Ő katonai szolgálatot teljesített az állomáson mikor hozzálépett Zimmer Ádám és felkérte, hogy miután nem tud magyarul s miután Pollák Mihály, akivel tárgyalni akar, nem tud németül, legyen kettőjük között tolmács. Balázs vállalkozott erre és Zimmer azt mondta, hogy mondja meg Polláknak, hogy ő tizenegy koronával számolta el Atlaszéknek a szalonmát. — Balázs ezt megmondta Polláknak, aki azt tudomásul vette.

Tóth Kálmán tanu tette ma a legérdekesebb vallomást. Elmondta, hogy ő tudott arról, hogy Zsombolyán van egy waggon eladó zsír. Hallotta azt is, hogy Atlasz és társai Aradon szalonmát és zsírt keresnek megvételre. Török Géza ügyvédi írónak szölt, akiről azt hallotta, hogy szintén benne van Atlaszék társaságában. Török felhívta őt Iszpravnik dr. ügyvédi irodájába, ahol mint írónak van alkalmazásban. Mikor ide felment, feljött Atlasz megbízásából Nagy Dezső is, aki hajlandónak mutatkozott a zsírért tizenegy koronát is fizetni. Nagy Dezső kijelentette neki azt is, hogy Atlasztól ő tizenöt koronát fog kapni a zsírért, és a hasznon kérmásban megígógnak osztozni. Tóthnak gyanus volt a dolog, mire Nagy Dezső felmutatott egy levelet, amelyen a szegedi Verpflegsmagazin vezetője Atlaszt felhatalmazza arra, hogy a zsírt tizenhat koronáért és a szalonmát tizenkét koronáért vásárolhatja. Ő féltelmében aztán nem merte az üzletet lebonyolítani.

Weil Károly dr. rendőrbíró elrendelte, hogy megkeresi a szegedi Verpflegsmagazint, mert valószínűnek tetszik, hogy az imént említett levelet hamisítvány.

Ezután még kihallgatta a rendőrbíró Grösz Eilat, Krámer Sándort, hentes üzletvezetőjét, Lucza Jánosné hentesnét, Mirák Habertnét újszentannai hentesnét, Kemler Ajdás aradi hentes, Simandán György aradi hentes, Zureck Károlyné hentesnét, Sztojakovits Milán aradi hentes, Kruppa Károly aradi hentes és Tsenka Ágoston aradi hentes, akik mind mint terheltek szerepelnek. Mindnyájan bevallották, hogy részt vettek az üzletekben, azonban az áruikat csak a maximális áron adták el.

segekben elhelyezni. A tanács javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy Fényes Dezső özvegyét november elsejéig hagyják még meg a kulturpalotában levő lakásban, azután pedig a lakás terméit adják át eredeti rendeltetésüknek. Az elhanyagolt kulturpalotai igazgató özvegye részére, aki sem nyugdíjat, sem kegydíjat nem kaphat, a tanács ezerkétszáz korona temetési segélyt állapított meg. Az aradi írók és művészek szabad társulásának ama beadványát, hogy a kulturpalota volt igazgatói lakását műterem céljaira engedjék át, a tanács elutasította, mert az igazgatói lakás, mint előbbi határozatában kimondotta, a gyűjtemények és képtárak számára szükséges.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Apponyi Albert gróf, a Brass Simon által Brass Miksa nevére tett alapítványról szóló levelet jóváhagyta és az alapítónak köszönetét fejezte ki.

Kovács Vince kulturtanácsnok javaslatára a tanács elhatározta, hogy a téli színház átalakításához szükséges hetven ezer korona folyószámla kölcsönt az Aradmegyei Takarékpénztártól veszi fel, amelynek ajánlata a legelőnyösebb.

Sikkasztó orosz miniszter, Genfen át táviratozzák Pétervárról, hogy Chwostov volt orosz minisztert egy millió rubelnek az elsikkasztása miatt letartóztatták.

Polgári ruhát készít a katonaság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány év óta majdnem kizárólag katonaruha-szöveteket készítenek a posztógyárak, mert a néphadsereg millióit ruhával ellátni nem csekély feladat. Az emberek szép lassan elfelejtették, hogy valamikor polgári ruha feszült rajtuk, úgy megszokták a mundért, hogy nem is gondolnak rá, hogy mi lesz, ha egyszer le kell vetni a katonazubbonyt és — nem lesz majd mit felvenni. A katonai pontosság és rend azonban már előkészületeket tesz a leszerelés, most még a távol jövő kodében bizonytalankodó idejére.

A pótzászlóaljak rendeletet kaptak a hadügyminiszteriumtól, hogy raktáraik fölösleges katonasírtjait alakítsák át polgári ruhává. Pontos és részletes utasítást csatoltak a rendelethez, amely hasznos utbaigazításokat foglal magában az átalakítás végrehajtását illetően.

A mundérok nem lesz nehéz polgári ruhává formálni. Eltűnnek a sujtások, a csillogó rézpitykék és a magas gallérok a zubbonyokról, helyükbe szürke gombok, lehajtott gallérok kerülnek és kész a civilruha.

Ez az elővigyázatosság mindenképpen indokolt, mert a három éves háboru alatt rengeteg embernek kallódott el a civilruhája, ígyben pedig mégsem lehet kilépni a kaszárnyából a polgári életbe.

Monarchista mozgalom Pétervárott.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Genf. A Temps Pétervári jelentése szerint a jelenlegi zürzavaros helyzetet a monarchisták arra használták fel, hogy ismét előtérbe kerülhessenek. Grossa címen titkos lapot indítottak és monarchista klubbot alapítottak, ennek vezetőit azonban letartóztatták.

Stockholm. A kozák ezredeket a frontról visszavonták, hogy csendőrkülönítményeket alakítsanak belőlük az ország belső rendjének föntartására.

Genf. A Journal de Geneve hírt ad arról, hogy Lloyd George bijelentette, az angol sajtó képviselőinek, hogy Angolország és Franciaországot közbejépnék az Oroszországban támadt nehézségek kiküszöbölésére.

Amsterdam. A Reuter-ügynökségnek jelentik Pétervárról: A kormányt ma kiegészítették. Kerenszky miniszterelnök maradt s emellett átvette a hadügyi és tengerészeti tárcák vitelét is. Havinkovot kinevezték a hadügyminiszterium igazgatójává és Nekratow a pénzügyi tárcát kapta meg és ő lett a miniszter tanács helzettes elnöke.

— A pápai államtitkár visszalép. Berlinből táviratozzák: A francia lapoknak jelentik Rómából: Gaspari baboros államtitkár legközelebb visszalép és helyére Scapinelli volt nuncius kerül. Gasparit az kedvetlenítette el, hogy a pápa igen fontos kérdésekben nem kérte ki az államtitkár előzetes véleményét.

Kultur ügyek

a városi közgyűlésen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A városi tanács ma delelőtt 10 órakor tartotta meg a holnapi közgyűlést előkészítő ülését Varjassy Lajos polgármester elnöklésével.

Kovács Vince kulturtanácsnok jelentette, hogy a pénzügyi bizottság fölkérte a tanácsot, javasolja a közgyűlésnek a kulturpalotának mozi céljaira való átengedését. Miután az összes beérkezett ajánlatok ezt kérik és csak ez esetben tartják fenn ajánlataikat, mert új mozi építeni csak a háboru után válik lehetővé. A tanács Jögessy Károly dr. főügyész indítványára elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja a kulturpalota nagyteremnek és ruhatárának átengedését mozi céljaira, a pénzügyi bizottság által kidolgozandó feltételek mellett.

A kulturpalota felügyelő-bizottsága a megneszedett igazgatói állás betöltésére országos pályázat hirdetését kérte. Ehhez a kérelemhez a tanács hozzájárul. Valamint a felügyelő-bizottságnak ama indítványához is, hogy a kulturpalota igazgatója ezentúl ne kapjon természetbeni lakást, hanem a fizetésének megfelelő ezerkétszáznyolcvan korona lakbért. Az igazgatói lakás felosztása azért szükséges mert a gyűjteményeket és a képtárat nem tudják az enélkül rendelkezésre álló helyi-

Zelenski Róbert gróf akciója.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

A főrendiház tagjai közül azok, akik Tisza István grófnak személyes hívei, részben az általános választói jognak ellenségei, még a nyári parlamenti szünet előtti megbeszéléseket folytatták. A főrendek eddig szoros kapcsolatban támogatták Tisza István gróf választójogi álláspontját és a megbeszéléseken az a vélemény alakult ki, hogy a kormányt támogató pártoknak és a szociáldemokrata pártnak a választójog melletti állandó agitációja elengedhetetlenül szükséges lenne, ha a Tisza-párti főrendek és képviselők együttes harcot határoznának el a radikális választójog ellen. Hangsúlyozzák azonban, hogy a választójog kiterjesztésének nem ellenségei, ha az oly keretek közt történik, mint Tisza István gróf a munkapárt értekezletén bukása után kifejtette.

Az ország hangulatának kipuhatólása céljából mozgalmat indítanak és annak intézői körlevelet küldtek szét az országban, amelyben jelezni kívánják, hogy az országgyűlés esetleges feloszlása esetén a radikális választójog ellenes főrendeknek állást kell foglalniuk. Zelenski Róbert gróf, Csekovits Endre gróf, Széchenyi Béla gróf, Ráday Gedeon gróf, Apponyi Géza gróf, Bernát Gusztáv és Beóthy Zsolt nevét emlegetik mint a mozgalom kezdeményezőit. Ezek a főrendek az esetben, ha az ősszel általános választások lesznek, képviselő jelöltnek is fellépnek munkapárti programmal.

Botrányt okozó hadnagy.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az éjszaka óriási botrány színhelye volt a Haltér. Közvetlenül a záróra előtt félelmetes csődület támadt, amelyet a külváros mulatóhelyeiről és kávéházaiból kitóduló közönség okozott, amely azonban a fűsiketítő lámpa, szipolás, trombitálás következtében néhány perc alatt a messzebb, belváros éjjel élő emberek is a botrány helyére csalta, úgy, hogy több száz ember verődött össze és volt szemtanuja a következőknek:

Egyik mulatóhelyről a Haltér felé tartott egy hadnagy, akinek a tér sarkán szolgálatot teljesítő katonai rendőrszem mellett kellett elhaladnia. Az utasítás szerint ezek az őrszemek nem kötelesek tisztelni felebbvalójuknak és ez a katonai szabályzat alapján kiadott parancs eddigelé nem is okozott semmiféle bajt. A hadnagy ugylátszik nem ismeri a szabályzatot és ezért felelősségre vonta a katonát.

— Miért nem tiszteleg, ha felebbvalója kerül maga elé, szólj rá erősen az őrszemre.

— Mert azt a parancsot kaptuk — válaszolta ez — hogy a katonai rendőrszemeknek nem kell tisztelniük. A hadnagy ekkor — az őrszem állítása szerint arculütötte alantását — és megparancsolta neki, hogy tiszteljen és ezt a műveletet ötször egymásután végeztette el vele és mindannyiszor egy arculütés kíséretében.

Eppen arra jött azonban szolgálati útján egy katonai rendőrfővezető, aki látva, hogy a hadnagy inzultálja a kiállított őrszemet, rászólt a hadnagyra, hogy hagyja abba a tetteleges sértégetést, mert ahhoz nincs joga. Mikor megtudta, hogy miért emelt kezét a tiszta katonára, akkor az őrszem vezetője maga is elmondotta, hogy oktató tisztjeiktől kapták azt a parancsot, amely szerint a rendőrszemeknek, amidőn szolgálatban vannak, tisztelniük nem kell.

A hadnagy ekkor — az őrszem vezető állítása szerint — mellbevágta őt úgy, hogy hátraesett, majd pedig kihúzta a kardját és ezzel hadonászni kezdett. Az őrszem vezetője hátrált, s mikor látta, hogy már nagy embertömeg gyűlt össze, rávetette magát a hadnagyra és lefegyverezte. Elvette tőle a kardot és megindult azzal a városházára, hogy bevigye a katonai rendőrségre. Ekkor már több tiszt is megjelent a helyszínén, akik igazolták a hadnagyot és azoknak kérésére az őrszem vezetője visszaadta a kardot, a botrányos eseményről pedig jelentést tett felettes hatóságának.

Kenyér a fogak megromlója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Walkhoff dr. a müncheni fogász tanár megállapította, hogy a német hadseregben íjesztő mérvet ölt a foghússorvadás. Ez a jelenség más hadseregekben is tapasztalható. A tanár eme veszedelmes tünet tanulmányozása közben arra a tapasztalatra jutott, hogy a kenyér a foghússorvadásnak az oka. Hogy erről teljes bizonyosságot szerezzen, egy egészséges fogu embernek fogait bevonat viasszal és csak egy kis helyet hagyott szabadon, amelyet kenyérral s nyálal takart be. Hat hónap után ennek az embernek valamennyi fogja sorvadással lett. Rendkívül érdekesen írja le a tudós körökben is feltűnést keltett megfigyeléseit a melyeket az alábbiakban közlünk:

— A kísérletek teljesen bebizonyították, hogy a legegészségesebb fogak is igen gyorsan tönkremennek a kenyérvetés következtében. Az említett esetben mindössze egy fél évig tartott és páciensemnek fogai teljesen elromlottak, mert előidézttem nála a természetes káriesnek, a foghússorvadásnak feltételeit. Ezek abból álltak, hogy alkalmas helyeket alkottam ételmaradékok felgyülemelésének, amiből sav keletkezett és ez a fogszövetnek elmeszesedését okozta. A kísérleteket szándékosan kenyérral végeztem és kitűnt, hogy a legfontosabb és legszükségesebb élelmiszerünk rejti magában eme súlyos fogbetegségnek csíráit. Ezen nem változtat a mai hadikenyér sem. Kísérletet végeztem és figyeltem a nép minden osztályában és arra jöttem rá, hogy a háború alatt megváltozott élelmiszerek nem javították a fogak állapotát, sőt ellenkezőleg történt. A szegényebb néposztálynál nagy fokú rosszabbodást állapítottam meg, amiből ez most legtöbbszörre hadikenyéret eszik.

— A kenyér azért van ilyen rossz hatással a fogakra, mert könnyen változik át vegyi uton savakká, amelyek igen rövid idő alatt megtámadják a fogakat. Tehát nemcsak hogy a kenyér a rombolásnak a csíráját tartalmazza és ennek következtében terjed el a kultúr-nemzeteknél oly óriási mérvben a fogak megbetegedése, hanem bebizonyított dolog az is, hogy a kenyér minden alapja a tulajdonképeni főoka a fogak káriotikus megbetegedésének.

— Komolyan nem kívánhatja senkisein, hogy a kenyérnek eme hatása miatt a kultúr-népek megváltoztassák életmódjukat. Ez nem is lenne lehetséges, vagy legalább is igen kis eredménnyel járna az a harc, amelyet az ember a kenyérvetés ellen megkezdene. Azonban más kérdés az, nincs-e mód arra, hogy a kenyérnek eme pusztításai ellen védekezünk. Egy rendkívül egyszerű és hatalmas eszköz van a kultúr-ember kezében és ez az, hogy valahányszor kenyéret eszik, mossa ki a száját és távolítsa el a kenyérmaradékokat a fogai kö-

Gruber Hilda és Jolán börtönben.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A budapesti rendőrség a napokban befejezte a nyomozást az Agrárbank pénzeslevé, tolvajai Gruber Hilda és Jolán ügyében. A fővárosi rendőrség kiküldöttje tegnap a fogházban Gruber Jolánt, délután pedig a rabkórházban Hildát halgatta ki. A leányok a rendőrség előtt újabb adatokkal bővítették ki a nyomozás során elmondottakat. Hilda és Jolán egy-egy hadnaggal folytattak viszonyt, akiknek ajándékokat, ékszereket vettek. Az ékszereket a rendőrség visszavette a fiatalnemberektől és mint bűnjelket őrzik.

A két leány egyformán vallott. Hildának Nánássy László detektívcsoportvezető volt egyik barátja. Egy ízben, amikor Nánássy nem volt Pesten, Puskás detektív mulattatta a leányt és Hilda a szállodai szobában egyedül maradt Puskás detektívvel. Mikor Nánássy ezt megtudta, Puskást más csoportba tette át. Gruber Jolán Szeilbold Jenő detektívet tüntette ki bizalmával, de csak nagyon rövid ideig.

A vizsgálóbíró feltette a leányoknak a kérdést, hogy hová tették a sok pénzt, mert a rendőrség csak 20.000 korona értékű ingaságot foglalt le. Hilda annak a gyanújának adott kifejezést, hogy Jolán a pénz nagyrészét elrejtette. Nincs kizárva, hogy valamelyik bizalmasának adta át, most ebben az irányban is nyomoznak. Az előzetes letartóztatást fenn tartották.

Halat kapunk a buzáért.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécsből jelentik: A Fremdenblatt írja: Tegnap délután a külügyminisztériumban ételmezési tanácskozás kezdődött, amelyen ezúttal először Czernin gróf külügyminiszter is részt vett. Magyar részről Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter és Hadik János gróf, a Közélelmezési Hivatal főnöke funkcionálnak a tanácskozásokon, ahol még kivülök Landwehr tábornok, a közös ételmezési hivatal elnöke, Hofert osztrák közlelmezési miniszter, Zimmer és Ertl miniszteri osztályfőnökök vettek részt. A konferenciának Magyarország-Ausztria, Németország, Románia és a többi megszállott terület készleteinek összeírása, az egész évi szükséglet megállapítása és az igazságos elosztás módozatainak megállapítása a célja. Mától kezdve Németország képviselője is részt vesz a tanácskozásokon.

Bécsből jelentik: A közös ételmezési tanácskozásokon arról van szó, hogy Magyarország termés feleslegéből mennyit adjon Németország részére, amiért Magyarország a külföldi halakat kapja meg. Ausztria, Lengyelország és Galicia, valamint a megszállott területek búzatermését juttatja Németországnak, amiért külföldi vaját és sajtot kap. A tanácskozásokon szó van arról is, hogy amennyiben remélhetőleg el tudunk jutni a Szerethen túl és az oroszok és a románok nem fogják felgyújtani a termést, akkor a román termést Magyarország kapja.

Entente konferencia a háboru befejezéséről

Saját tudósítók telefonjelentése.

Hága. Londonban ma az entente államok képviselői értekezletre ültek össze és azt a kérdést vitatták meg, hogyan lehetne a háborút legjobban folytatni és befejezni. Ez az értekezlet jog dönteni a százonkai expedíció sorsáról is. Lloyd George előbb Sonnínóval fontos megbeszélést tartott.

Luano. Sonnínót a héten várják Rómába. Az olasz lapok azt sejtik a külügyminiszter legutóbbi nyilatkozatából, hogy az entente az olasz hadicélokot szűkebbre korlátozza.

Rotterdam. Londonban szombaton a békebarátok harminc meetinget tartottak, azután a pacifisták körmenetet tartottak, de a rendőrség és a tömeg ezt megakadályozta. Glasgow-

ban, Manchesterben és Anglia több ipari központjában a békebarátok hasonló nagyarányú tüntetéseket rendeztek.

Amsterdam. Lord Churchill beszédében kifejtette, hogy csak akkor érkezik el a békekötés ideje, ha Németország világkereskedelmének semmi kártása nem lesz az újabb fejlődésre.

Rotterdam. A Daily Telegraph tengerészeti szakértője megállapítja, hogy az angol hajó-őr egyharmadára csökkent. A Suzber Northcliffe az. fejtegeti, hogy a világháboru legborzalmasabb fegyvere a tengeralattjáró és ez fogja meghatározni a döntést.

H I R E K.

Aradi tiszt Kimpolungban.

(Az elfoglalás részletei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Alig néhány nappal ezelőtt a hatalmas sikereink eredményeképpen a hármaskör határán lévő Kimpolung nevű városkába bevonultak csapataink. A bevonuló tisztek között van egy ismert aradi férfi is, aki Kimpolung elfoglalásának részleteiről a következő levelet intézte az Aradi Közlönyhöz: Igen tisztelt szerkesztő ur! Azt hiszem szerkesztő urat érdekli és amennyiben oda való lakos vagyok, közlöm önnel arcvonalunk (Jacobény) legutolsó eseményeit. Jacobénynál az oroszok arcvonalát múlt hó 30-án reggel áttörték, délelőtt 10 órakor üldözöbe vették az ellenséget, amely Valepina községnél fogott állást és szívóssal védte magát. Ezen állásból 31-én reggel kiverik és ekönyomultunk a községbe. Az oroszok ismét Poceriva község alsó részén foglaltak állást és innen szintén kemény ellenállás után augusztus 2-án reggel visszavonultak Kimpolung városától négy kilométernyire lévő magaslatokra. Kimpolung hatalmas nagy város, csak keveset rongálódott meg. Az oroszok a katonai műszaki iskolát mielőtt kivonultak, felgyújtották. A lakosok, akiket az ellenség az utolsó napokban nagyon zaklatott, közülük sokat az utolsó órákban ki is raboltak, nagy örömmel fogadtak bennünket és friss disznó sülttel vendégeltek meg. Különösen sokat szenvedett közülük a német és a zsidó lakosság. Ellenben a románokkal, akik Passut községben a lakosság zömét képezik, nagyon jól bántak. Itten két gyártelepet és a német kolónia házáit egy tiszt parancsára kivonulásuk előtt felgyújtották. *Polkos tisztelettel: H. M.*

Nikolajevics Miklós emlékirata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nikolajevics Miklós nagyherceg, a világháboru kezdetén a cári orosz seregek főparancsnoka, a forradalom okozta önkéntelen szabadságát arra használja, hogy a Krimben lévő egyik kastélyában megírja memoárjait. Az emlékiratok, a nagyherceg kijelentése szerint, tartalmazni fogják mindazt, amit Nikolajevics látott és látott, ami pedig nem kevés, mert a nagyherceg fontos szerepet vitt a két utolsó cári életében és uralkodása során.

A memoárok négy kötetre terjednek és

jóformán az orosz történelmet tartalmazza majd 1875-től a cári család 1917. március 11-én bekövetkezett bukásáig.

Az első kötet az 1876-iki szerb-török háborúval foglalkozik, továbbá az 1877-78-iki orosz-török hadjáratral és II. Sándor cár uralkodásának utolsó éveivel, aki 1881. március 13-án tudvalevően a nihilisták bombájának áldozata lett. A nagyherceg apja, akit szintén Nikolajevics Miklósnak hívtak és fia volt I. Miklós cárnak — az orosz haderő főparancsnokaként vett részt az orosz-török háborúban. Hagyatékában számos érdekes felfejtés maradt II. Sándor életének utolsó éveiről s most ezeket az írásokat is memoárját közé foglalja Nikolajevics Miklós.

A második kötetben III. Sándor uralkodásával, valamint a pánszláv eszme feltűnésével foglalkozik majd Nikolajevics. Ebben az időszakban már a nagyherceg is jelentős tényező volt s egyik előmozdítója a pánszláv eszmenek, mely a dinasztia bukását okozta.

A harmadik kötet II. Miklós korát, a francia-orosz szövetség és az orosz-japán háború történetét írja meg, az utolsó kötet pedig a világháboru előjártat, valamint a háboru eddig lejátszódott időszakát fogja megvilágítani.

— A király utja. Bécsből jelentik: A király ma csernovitzi utjáról visszaérkezett Bécsbe.

— Horthy Miklós Aradon. A Novara hő parancsnoka Horthy Miklós sorhajókapitány a háboru negyedik évében jutott egy kis pihenőhöz. A világhírű csatahajó legutóbbi feledhetetlen támadása alkalmával a babérkoszorúzott parancsnok egy ellenséges lövedék szilánkjától az egyik lábán megsérült és most, hogy sebe gyógyulóban van, eljött Aradra a családja körébe a három nővel, de dicsőséggel teli ezterdő királmait és gondjait egy kissé felejteni. Horthy sorhajókapitány ma Szefronyára ment ki, ahol Purgly László főispán vendége. Onnan Kúnygótára, majd Menyházára utazik néhány napi tartózkodásra.

— Új főispánok. A király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, dr. Tolnay Lajos ügyvédet Csik vármegye, gróf Somssich Tihomír országgyűlési képviselőt Hont vármegye és Selmec- és Bálábonya szabad királyi város, Loós Béla járási főszolgabíró Sáros vármegye és dr. Nagy Ferenc polgármestert Miskolc város főispánjává nevezte ki s egyúttal hozzájárult ahhoz, hogy Hunyad vármegye főispáni teendőinek ellátásával ideiglenesen Bényffy Kázmér báró alsófehérmegyei főispán bizassék meg.

— Purgly László főispán első elnöksége. Elő hó negyedikén ültették be méltóságába Purgly László Aradvármegye új főispánját, aki ma kezdte meg hivatalos működését a vármegye közigazgatási bizottságban. Az elnök főispán reggel kilenc órakor nyitotta meg az ülést és rövid megleghangu beszédben ismét elmondotta az installációs beszédében általa bőven ismertettet intencióit és azokat az alapelveket, amelyek mellett Aradvármegye ügyeit a mai nagy és nehéz időkben szerencsésesen vezetni óhajtja. A főispán beszédét a bizottság megőljenezte és mártán Czédly Károly dr. kir. tanácsos üdvözölte a közigazgatási bizottság új elnökét, átérték a napirendre, amelynek során a szövetségi vármegyei adminisztrációs ügyeket tárgyalták.

— Eljegyzés. Bakonyi Kálmán, az acsev. gépészmérnök, a császári és királyi táviró ezred tartalékos főhadnagya, az ezüst vitézségi érem, a bronz és ezüst királyi elismerés, valamint a Károly csapatkereszt tulajdonosa eljegyezte Halnay Mariskát, Halnay Andor föld- és szállásbirtokos kedves és művelt leányát. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Drágább lesz a szén. Budapest-ről telefonálta tudósítók: Megbízható helyről nyert értesülések szerint néhány nap múlva megjelenik a porosz és belföldi szén új maximált árakra vonatkozó kormányrendelet, amely ismét tetemes áremelkedést jelent a fogyasztók terhére.

— Halálozás. Kemény János máv. főmozdonyvezető életének 48. évében elhunyt. Augusztus 9-én délután temetik a Varjassy József-utca 1. számú házában.

— Lépiene járvány az aradi határban. Néhány nappal ezelőtt a legveszélyesebb al-latrágályok egyike, a lépienebetegség (antrax) lépet fel a gáji és ségai legelőkön tanyákon szarvasmarhák között. A hatóság sürgősen megtiltotta az ellenintézkedéseket: betiltotta a gáji és ségai csordákat és figyelmeztette a lakosságot a ragály-elharapódzásának súlyos következményeire. A lépiene rudnik nemcsak az állatok között szedi áldozatait, hanem át-ragad az emberekre is, éppen ezért a legnagyobb óvatossággal kell bánni azokkal az állatokkal, amelyek megkapják a bajt. Az a keletlen, hogy a betegség szimptomái már csak később jelen észrevehető és gyakran csak akkor konstatajuk a bajt, amikor a jószágot levágták, így aztán könnyen megtörténik, hogy a levágott állat husától megfertőződik az aki azzal érintkezik. Értesülésünk szerint az *uradmeszei közporkházba már be is szállítottak egy külvárosi embert, aki megkapta a lépiene betegséget.* Az emberekre nézve ez a betegség hirtelen százalékban halállal szokott végződni.

— „Lloyd George üres bálvány.” Amsterdamból jelentik: Kanada szervezett munkássága csatlakozott ahhoz a mozgalomhoz, amely az általános katonai szolgálatot ellenzi. A kanadai munkásszövetség elnöke ezzel kapcsolatban felhívást bocsátott ki, amelyben Lloyd Georgeot üres bálványának és a legnagyobb politikai szélhámosnak nevezi, aki csak valaha az emberiség kárára a miniszteri székben ült.

— Megnyitott a második jéggyár. Zádor Imre gépüzemigazgató közli, hogy a Groszmann-féle jéggyárat a város üzembe helyezte és a jégeladás ottaaponta reggel 6 órakor és délután 6 órakor történik. Egy egész adag jég ára 1 korona.

— Új főlevéltárnok. A király a belügyminiszter előterjesztésére Komáromy András dr. országos levéltárnokot országos főlevéltárnokká nevezte ki.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Leleplezéssel tenyegetik Poincarét.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenté: Clemenceau éles hangon bírálja a kormányt és azt írja, hogy olyan titkokat ismer, amelyeknek leleplezése megfagyasztaná a hatalom legfőbb birtokosainak a fölényes mosolyát.

Köln. A Kölnische Zeitung jelenté: Clemenceau ismét hevesen támadja Poincarét és Ribot-ot. Azt írja, hogy Ribot régen megbukott, csupán a szavazások kitolása tartja még fenn. Clemenceau azt kívánja, hogy a külügyi hivatal bizottságot küldjön ki annak megvizsgálására, vajjon az állásfoglalás van-e joga állam szerződéseket kötni a felelős miniszter mellőzésével.

Genf. A Humanité jelentése szerint

— **Vadászati tilalom meghosszabbítása.** A hivatalos lap mai száma kormányrendeletet közöl, amely a nyitra és fécánra vonatkozó vadászati tilalom idejét augusztus 31-ig bezárolag meghosszabbítja.

— **Újvidék is sötétben marad.** Újvidéki tudósítónk jelenté: Az újvidéki légszuszogó, mely már hónapok óta csak a mávtól és a várostól kölcsönkapott szénrel tudta redukált üzemet fenntartani, holnap, miután széné teljesen kifogyott, beszünteti üzemet. A városban tehát holnaptól kezdve megszűnik az utcai világítás. A gázgyár mindent elkövetett, hogy szénét szerezzon, de minden fáradozása hiabavaló volt. A gyár igazgatója kijelentette, hogy semmi remény sincs arra, hogy az utcai világítást hamarosan újból megkezdjék.

— **Leesett a villamosról.** Ma este Hét óra (aján sulyos szerencsétlenség történt a gróf Tisza István uton, a Hegyaljai villamos vasúton. Wittenberger János az őt halmán igazgató-tisztó hasznosvá tizenöt éves fia, aki Aradon waggongyári tanuló, munka után a villamos vasútra ült, hogy hazautazzon Óbálmra. A vonat azonban zsufolásig megtelt és a fiu a vonat lépcsőjén kapott csak helyett, annak is utolsó fokán. Lőböt lefogatta és így ment végig vele a Tisza István uton a villamos vonat. Az ut vége felé, a híresztelappal szemben, közvetlenül a végny mellett egy nagyobb túskebekor van és a szerencsétlen fiuak egyik lába valahogyan beleakadt ebbe. A fiu leesett a vonatról, de szerencsére nem került a kerek alá. Így is megsérült és a mentőkkel kellett kórházba szállítani. Több helyen összezúzta magát és kulescsonttörést szenvedett.

— **Karikás estorral verik a parasztyereket a városi utasokat.** (Panaszos levél.) Nem mulaszthatom el, hogy az igen tisztelt szerkesztő urnak el ne panaszoljam azt a szomorú megfigyelésemet, amit tegnap vasárnap délután fejttem az Arad-hegyaljai villamos vasút mentén lévő egyik községben. Tudvalóóleg az Arad-hegyaljai villamos vasút, ez a hazánkban csaknem párszáz évvel kitűnő közlekedési eszköz, Aradmegye számos községén fut keresztül. Míg a többi vonat nagy késéssel közlekednek, azóta a hegyaljai villamos vasút minden vonata ugyazólván zsufolásig megtelik utazó községgel, mert talán ez az egyetlen vasút mostanában, amely csaknem peronyi pontossággal betartja a menetrendet. Mivel a kocsik túl vannak zsufolva, dacára annak hogy tegnap is nyole kocsi álló vonat vitte az utasokat, az utasok menetközben a kocsik leeresztett ablakain kitekintgetnek, kihajolgatnak hogy a nagy meleg ellen a friss levegőhöz meneküljenek. Az ablakoknál a kihajolni veszeiyes felirat figyelmezteti az utasokat az esetleges kellemetlen következményekre, ezt azon

a francia kamara szocialista pártja ötödikén elhatározta, hogy kilép a kormány táborából.

Hága. Kerry ír grófságban Sir Rodger Casement kivégzésének évfordulóján a sinn feinek hatalmas tüntető gyűléseket rendeztek. A tüntetés nyugodtan folyt le, mert a rendőrség nem merészkedett a tüntetőket megzavarni.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung esseni jelentése szerint több ezer bányamunkás határozati javaslatot fogadott el a megegyezéses béke mellett.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenté este: Nyugaton és keleten eddig nem történt jelentős esemény.

ban a közönség nem igen veszi figyelembe. Pedig jó volna a figyelmeztetést megvizsgálni. Egyes falvakban ugyanis a parasztyerekkel valóssággal összeküldtek az utasok ellen. Tegnap például Szabadbety és Mondorlak között az országúton egész csomó parasztyerek karikás ostorral felszerelve támadta meg a vonatot, amely Aradra este kilenc órakor érkezik. A parasztyerek a karikás ostorral vadolni kezdtek az ablakon kihajoló közönséget és kicsibe mutk, hogy például az én szemem is áldosatul nem esett leghabórtó passziójuknak. A csendőrség helyesem tenné, ha megfigyelné ezeket az elvadult fiúkat és megfelelő büntetésben részesítené őket még mielőtt kivágják néhány városi polgár szemét. Tisztelettel egy utas.

— **Házvétel.** Ambrus Gy. Lajos megvette a Zrínyi-utca 19. száma kétemeketes házat százötzezer koronáért.

— **Takarékoskodjunk a vízzel.** A gépüzemek igazgatójának jelentése szerint a nagymérvű vízgazdálkodásból azt lehet következtetni, hogy a házi vízvezetési berendezéseknek legnagyobb része hibás és ennek következtében valósszerűleg igen nagy az a vízmennyiség, amely felhasználatlanul elfolyik és amelyet a vízmű, a vízmérő szerkezetek korlátozott érzékenysége miatt, elenértéket nem kap. Felhívjuk eméltöggre Arad sz. kir. város közönségét, hogy minden tudatos vízpazarlástól a legszigorúbban őrizkedjék oly módon, hogy csak a tényleg szükséges vízmennyiséget használja el a csapateket mindenkor gondosan zárja el az egyes lakásokban berendezett vízvezeték hibáitól a háztulajdonost haladéktalanul értesítse. A városi tanács.

— **Lisztkiosztás.** Közölrre tesszem, hogy a csütörtökön kiosztásra kerülő liszt egy részéhez liszt és öt rész kenyérliszt fog kiadatni. Egy 210 gr. nullás és 1050 gr. kenyérlisztből álló kisadag ára 72 fillér. Egy 210 gr. főző és 1050 gr. kenyérlisztből álló kis adag ára 64 fillér. Egy 260 gr. nullás és 1300 gr. kenyérlisztből álló nagy adag ára 92 fillér. Egy 260 gr. főző és 1300 gr. kenyérliszt nagy adag 82 fill. kettő, három, négy, öt stb. adagból álló lisztmennyiség ugyanannyival nagyobb sulyban és ugyanannyival magasabb árban árusítandó. A közlekedési hivatal vezetője.

— **A békésiek munkabeszüntetéssel tüntetnek a termésrendelet ellen.** A Békésmegyei Gazdasági Egyesület békéscsabai gyűlésén állást foglalt az új termésrendelet ellen. Különösen az őstermeléssel foglalkozók részére megállapított 15 kiló búzát keveslik a gazdák. Az ügyet rendkívüli megyei közgyűlés elé viszik. Ezen a közgyűlésen kérték fogják a kormánytól a mezőgazdasági munkások fejkvótájának felemelését, a cselédkonvenció rekvirálásának elajjtását, a hadifoglyok munkaviszonyainak rendezését és általában a kormányrendelet megváltoztatását. A csabai gazdák céljaik elérésére országos akciót is szándékoznak indítani és elhatározták, hogy azon a napon, amikor az úgy a vármegyén szóba kerül, a csabai tanyá-

kon demonstráció céljából beszüntették a mező munkákat és hasonló állásfoglalásra hívják fel a többi vármegyéket is.

— **Orfeum a Központban.** Még csak három estén látható a „Sussi” a csodálatos kutyaművész és a jelenlegi műsor slágerei.

— **Legujabb divatlapok Kerpénél.**

Kornilov kivégeztetett egy hadtestparancsnokot.

— **Sarát tudósítónk telefonjelentése.**

Frankfurt. A Frankfurter Zeitungnak jelentik Baseltól: A Ruszkoja Volja jelenté, hogy Kornilov tábornok, mielőtt átvette volna a hadsereg főparancsnokságát, a következő feltételek távirati jóváhagyását kérte Kerenszkitől:

1. Csakis lelkiismeretemenk és az orosz népek tartozom felelősséggel.

2. Senkinek sem szabad beleavatkozni katonai parancsainba és kinevezéseimbe.

3. Az utóbbi napokban a fronton életbe léptetett rendszabályok érvényesek a front mögötti területeken lévő csapatgyűjtő helyeken is.

Genf. A Temps szerint Kornilov generális szimusz első hivatali rendelkezése az volt, hogy minden katonai személyt, akármilyen állást foglal is el a front mögött és akármilyen rangú és korú, aki még nem volt a fronton, a hártérre rendelt.

Kopnehága. Kornilov tábornok a fronton eltöltött minden katonagyűlést. Kornilov főparancsnok kivégeztetett egy hadtestparancsnokot, mert a szökevényekkel szemben nagyon enyhén viselkedett.

MOZGOKÉPSZINHÁZ.

* **A helyi emekényér.** (Cársadalmi dráma az Appoitóban.) Egy szövevényes családi történet részleteit dolgozza fel a mai kép. Az utóbbi időben egy új irány a filmrendezésnek vált divatossá, amelynek az a lényege, hogy a cselekményt úgy ismertetik meg a közönséggel, hogy maga a főszereplő elmondja a történetet, mely nyomban előttünk lejátsszódik. Ilyen rendezésben kapjuk a mai képet is, amelynek érdekességét növeli, hogy apa és leány története van elmondva benne. — Ezentelül a „Femina” r. t. címmel egy kiváló Lubitsch vegyítékot is kapunk, amelyben Bloch urék története van elmondva. Különösen a Szami története emekedik ki, aki egy nagy tehetség, és mint énekes lép fel az operában. Lohenerin nagy arányát éneki, de valami viszkető következtében, holmi zavarok vannak a színpadon és mezőtéren egyaránt. Így török kettő egy nagy reményekre jogosított karrier.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

A Magyar Bank félévi mérlege.

— **Az Aradi Közlöny tudósítójától.**

A fővárosi nagy pénzintézetek közül ezúttal a Magyar Bank teszi közzé elsőnek az 1917. üzletév első felének eredményéről beszámoló mérlegét. A félévi mérleg a múlt évi nyereségáthozattal együtt 5,667,867.08 K. tiszta nyereséggel zárul és összes tételei a múlt év hasonló szakának eredményeihez képest jelentékeny emekedést mutatnak.

Jövedelmek: Nyereségáthozat 1917. I. félév: 1,258,997.69, 1916. I. félév: (1,239,788.56). Tiszta kamatjövödelem 4,675,560.78 (3,838,015.63). Nyereség és jutalékok a banküzletben 1,589,834.61 (736,718.29), az áruüzletben 1,707,165.29 (1,675,757.84). Házberjövödelem: 112,552.08 (113,719.11). Összesen 9,344,100.40 (7,603,949.43). — Terhek: Költségek: tiszti és

Veszünk vadgesztenyét

bármely állomáson. Arájánlatot mennyiség megjelöléssel kér: 5107

Kornis Zsigmond
és Márton
Arad. Telefon 918.

Egetett mész

egész kocsiakományokban, különböző állomásokról, **állandóan**

kapható

Kohn Adolf és Fia
Első dél-magyarországi festék-épületanyag- és szennagykereskedés.
Temesvár-Gyárvaros.

Arad legrégebbi kerékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műsorész
Szabadság-tér 5-6.
Telefon 96.

Veszék törött és használt gramofon lemezt K. 0.50 darabjárt.
Egyedül képviselt a világ legjobb gyártmányú gramofonok. Columbia és Erőszegélyes legújú gramofonok. I. Waffler-rajú kerékpárok és Effa varrógépek, plüüs „Pathefonok”, Pathe lemezek és népdalok. **Király Ernő**től.
Nagy raktár kerékpár alkatrészekből, gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos kiállítás. Jutányos árak. Nagy szak-szerű javító műhely. 2951

7978—1917. dm.
HIRDETMÉNY.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 34244—1917. sz. rendeletével Arad város részére augusztus hóra megállapított petroleum kontingens leszállítván, felhívom érdekelteket, hogy petroleum igényeiket az utalványok kiállítása céljából folyó hó 8-ig hivatalomnál kizárólag írásban annál inkább jelentsek be, mert későbbi bejelentéseket tudomásul nem veszek.

Megjegyzem, hogy utalványok csakis közérdekű célokra, továbbá mezőgazdasági, bányászati és ipari (házi ipari) üzemek folytatásához nélkülözhetetlenül szükséges világító közeli kiszolgáltatására fognak kiadni. Iakás világítás céljaira pedig egyáltalában nem.

Arad, 1917. augusztus hó 2.
Variassy, polgármester.

Bartháné kozmetikai műterme, Batthyány-u. 10.

Szépségápolás. Arcmasszage. Hajfestés

Szeplőt, mitesszert, pattanási, hámlasztás által elmulasztok. Archimlástást 1 óra alatt is eszközök. Oregedó arcról ráncokat eltüntetek. Tanácsot és szereket vidékre is készséggel adok. **Bartháné.** 491

Magyar gyógyborok

Kitunó minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vértérső gyógybor, vérszegények, láb-badazók, sápkóros gyermekok részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy győgyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, lincem hásseres ízű, szagtó, a gyomorra és belekre jóhatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteglek részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-vaiva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sószav jó tulaj-donságait és kiválóan alkalmas a most nehezen emészethető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél: 1245

Rozsnyay Máttyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

61751—1917. szám.

Kincstári vadászat bérbeadása.

A lugosi m. kir. erdőgazgatóságának a rendelt területi vadász-területeknek az 1917. évi augusztus hó 15-től 1927. évi augusztus hó 14-ig terjedő tíz (10) évre leendő bérbeadása iránt a lugosi m. kir. erdőgazgatóságnál f. évi augusztus hó 27-én d. e. 10 órakor zárt irásbeli versenytárgyalás fog tartatni. Bérbeadásra kerül:

1. A XIII. törzskönyvi sz. 11519 k. holdas vadászterület; kikiáltási ára 600 kor. évi bér, bérnapé 80 kor.
2. A XIV. törzskönyvi sz. 4534 k. holdas vadászterület; kikiáltási ára 300 kor. évi bér, bérnapé 30 kor.
3. A XVII. törzskönyvi sz. 11960 k. holdas vadászterület; kikiáltási ára 700 kor. évi bér, bérnapé 70 kor.
4. A XVIII. törzskönyvi sz. 4470 k. holdas vadászterület; kikiáltási ára 300 kor. évi bér, bérnapé 30 kor.

Vadálomány: öz és kisvad. Amennyiben egyes ajánlattevők az 1—4. pont a. felsorolt vadászterületek közül nemcsak egyet, de többet akarnának bérbe venni, minden egyes vadászterületre nézve külön-külön ajánlat szerkesztendő. Ott ajánlat, melyben egynél több vadászterületre tételik ajánlat, nem fog figyelembe vétetni. Bővebb felvilágosítás a nevezett erdőgazgatóság és a földmivvelésügyi ministe-rium II/B. (vadászati) osztályában szerezhető.
Budapest, 1917. évi július hó 26.

5198 M. Kir. Földmivvelésügyi Minister.

Hirdetmény.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. Minister ur 35421—1917. VL C. sz. rendelete folytán közhírré tetzem, hogy a kereskedelemügyi minister ur a földmivvelésügyi miniszter urral egyetértéssel engedélyt adott az „Első magyar sörégyár Seimecky Miklós és társa” losoncai cégnek, hogy azon vadászok (vadászati jeggyel bírók) ólomkészséget, akiknek összes készlete a 10-igot meg nem haladja, amely készlet, a m. kir. ministeriumnak 1449—1916. M. E. számú rendelete értelmében zár alatt nincsen, összegyűjttesse és vadászörétté átdolgozhassa a következő feltételek mellett:

- Söréttel csak az gyártathat, akinek „Sörétagazolványa” van.
- Az Első magyar sörégyár a részére átdolgozás végett beküldött ólmos tartalmazó csomagokat egy, Losonca város által a célból kiküldött bizottság jelenlétében bontja fel.
- Az Első magyar sörégyár Seimecky Miklós és társa losoncai-cég kötelezettséget vállal arra nézve, hogy használható anyag ólomörétre való átdolgozását és kezelését a következő egységáron végzi:
  - a sörétre való átdolgozást kg.-onként 50 fillérért,
  - a csomagolást, kezelést kg.-onként 50 fillérért a kész sörét su-lya után számítva. Az átdolgozási és kezelési költségeket a gyár után-vételezheti.

Arad, 1917. június 8. Green, főkapitány.

Mézre

ajánlatok kisseb és nagyobb tételben. Vidékre is megyek. Egyben ajánlok svéd gyufát, és kenes gyufát azonnali szállításra, minden mennyiségben.

Rosenberg József

törv. bej. kereskedelmi árúgyőrök Arad, Thököly Imre-utca 22. Szűgyőim: Rosenberg árúgyőrök, Arad.

VESZÉK

minden mennyiségű tengeri-darát, 6210 bebót, gyümölcszetek, burgonyafisz-tet, burgonyahengerfisz-tet, burgonya-darát, de csakis szabad kivitelre való tétéleket. **Emil Wissuschil, Rumburg. Nordböhmen**

Konyha és virágkertetben egy-aránt jártas

kertészt

keresek október hó 1-én való belépésre. Belépni kívánók Torna (Aradmegye) községben főszolgabírói hivatalban jelentkez-zenek. 5205

Kifutófiu

jó fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak az üzemek és vállalatok készülékei fémananyagának hadi célokra való leszerelése tárgyában kekt 628—1917. sz. rendeletét a következőkben teszem közhírré.

Mindennemű ipari és egyéb üzem birtokosa köteles megengedni, hogy üzemi készülékeinek, gépei-nek és berendezéseinek részöl. ólomból, ónból és ezek ötvözetjeiből, agyszintén nákelből álló anvaga az alábbiak szerint hadi-célokra leszereltessek, valamint köteles megengedni azt is, hogy üzeme oly más rendszerre alakit-tassék át, amely átalakítás utján az üzemből a jelent emített fémeket ki lehet vonni.

A magyar királyi honvédelmi miniszter az ügyörök szerint ér-dekelt miniszterekkel egyetértő-leg az 1. §-ban felsorolt fémanya-goknak hadi célokra való igény-bevételt és evégből leszerelését, (pótlását), illetőleg az üzemen-dszer átalakítását elrendelheti, ha az üzemenpületeknek lényeges át-alakítása az üzem teljesítő képes-ségének és jövedelmezőségének csökkentése nélkül megtörténhetik.

Aki az ezen rendelet alapján kiküldött bizottság eljárásához szükséges adatokat rendelkezésre nem bocsátja, az elvállalt lesze-relési és pótlási munkákat számdékosan egyáltalán nem vagy késlekedve teljesíti, vagy a jelen rendelet rendelkezéseit egyébként megszegi, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezések alá nem esik, ki-hágást követ el és hat hónapig ter-jedhető elzárással és 2000 koro-náig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

Arad, 1917. július 18. Green, főkapitány.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetői ára 3 fillér. Vas-tagabb betűkkel 10 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig vezünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Diszkreció becsület”
jeligére levél van a kiadóban. kérem átvenni. 5208

Fiatal asszony,
szeptember tisztességes diszkret ismeretséget önaitja. Levelet a kiadóba „Mazános” jeligére ker. 5201

Alkalmazást keres.

Újlelt leány
alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 5204

Házasság
állást keres helyben vagy vidéken. Cim a kiadóban. 5207

Intelligens
nő, magyar, német, román nyelvismerettel, magános uras hávezetőnőnek ajánlatok 14 éves, 4 polgári vezetett leányával, kit esetleg iróval (csodákra lehetne a kalmazni. T. H. Lengyel tanító urnál. Nagytak. Csahádm. 5213

Házvezetőnőnek
ajánlatok magános urhoz vidéki fiatal intelligens nő. Választ „Szorgalmas” jeligére a kiadó továbbit. 5151

Teljesen hadmentes
50 év körüli megbízható egyén bármilyen iróval, pénzügyi, vagy ehhez hasonló állást keres azonnali telepítésre. Kaucióval rendelkezik. Cim a kiadóban. 5163

Alkalmazást nyer.

Tanulólányok
női kalapszalagra fizetéssel felvételnek. Schwarz S., Szász-u. 4. I. em. 5202

Fiatal,
hadmentes, románul beszélő segédet keresek vegyeskereskedésembe aug 15-iki telepítésre, lehetőleg vidéki községben felzabadtat. Sterner Andor, Szekudvar. 5209

2 gyábernek
a Széchenyi gazdalmos r.-t.-nál, azonnali felvételük. 5206

Intelligens
deutsches Fräulein mit gute Zeugnisse wird gesucht zu einem B. ahigen Mäachen. Adresse Apotheker Széke y Cserind.

Magyarul
és németül írni és beszélni tökéletesen tudó iróval alkalmazásot felvételük. Lehet rokkant katona vagy tiszt is. Jelenkezni, lehet Fodor és Reisinger mérnök iróházában, József főherceg-ut 12. szám. 5219

Házasság
hadmentes, kisvárosú keresek októberi avagy előbbi telepítésre. Hosszabb gazdasági gyakorlatú bírók előnyben részesülnek. Ajánlatok bizonyítványok és iróval, és fizetés igóryok megjelölésével íj. Szlovák Gyula. Tem affükt u. p. Tem s-füves címre külded. 46k. 5174

Ujg
kihordó és árusító felvételük az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. Lehet asszony is, vagy rokkant katona. 5010

Bankés
jó bizonyítvánnyal felvételük. Zrínyi-u. 2., I. em. 4953

Gépkocsit iparvezető

gyakorlati kovács keresetük. Hő-nigess faterlep, Nagyhalmagy. 5118

Gyermektelen házmesterpárt
vagy házmesternőt keresünk augusztus 15-re. Hazai Fatermelő R. T., Boros Bani-tér 20. 5145

Nedőnyvezető
keresünk pankotai vasutüzemünk részére. Bővebbet Hazai Fatermelő R. T., Boros Bani-tér 20. 5146

Lakást keres.

Irodának
keresek egy földszintes szobát vagy kis üléshelyiséget a Fő-úton. Szives ajánlatokat kérj Barthaes Viktor, Dobo-utca 2. sz. 5200

Négy szobás modern lakást,
lehetőleg magánházaiban eres azonnaira, esetleg november elsejére Államvasuti mérnök. Ajánlatok ösv. Vágós Agostonné urnó címen, Wesseliényi-utca 52. sz. kéretnek. 5218

2 egymásba nyitó
utcai háztartozott szoba különbejárattal, szeptember 1-re keresetük. Ajánlatok ármezseléssel a kiadóhivatalba keretnek. 5188

Vétel és eladás.

Használt
korcsmai berendezés, megvételre keresetük. Cim a kiadóban. 5199

Patentkérés-patentelés,
ugyszintén patent befőttes üvegeim megkeretnek Hajek A. ut da, Forray u. 7 szm

Házi nyulakat
megvételre keresek. Robitzek József, József főherceg ut 3. 5215

Köttő- lézerasztal
jókban megvételre, esetleg ráfizetéssel egyessel cserebe keresek. Cim a kiadóban. 5217

Veszek
nyers borkővet minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad, Bercsényi Miklósu-utca 59 Telefon 194 sz. 4778

8 koronát
fizetek egy gram legfinomabb aranyért. Zálogcédulákat a legmagasabb áron veszek. Brandes óras- és ókszerész József főherceg ut 12. szám (Lutheranus templom mellett) 5109

Aszokbordók
30 hl. olasz és tölgy 4-7 hectolite osk, több kisebb fatölcsér, tartály 8 literes részürő asbeszittel, récsap palackozóval, azonnali eladó. Schäffer, Kőröbánya. 5137

Vadgeantenyés
minden mennyiségben veszek Száts Pál Arad telefon 618. 5141

Levelepapírok,
képeslapok, cigaretták hüvelyek stb. nagybani raktár. Beszék Béla papirkereskedésben, Arad, Forray-utca. Telefon 902 szám. 4421

Tégla
óminőségben, vagy ós kis mennyiségben, jutányos áron kapató. Jirastak Iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1087, vagy László Iroda, Hassinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3783

Veszek
használt átturt, boros, sörső, ásványvizet és hordó dugókat 6 koronáért kilogrammonként. Küldeményeket az Aradi Közlöny továbbit. 5000

Egy új használt egyenáramú
2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Arad Közlöny kiadóhivatalában.

Használt ólom
megvételre keresetük. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Ingatlan.

Ház-u, 62. sz.
ház nagy kerttel eladó. Értekezni 11-13-u. 44. alatt. 5220

Megvételre

keresek jókban levő 2-3 szobás házat kerttel. Ajánlatot utca, házszám és ár megjelöléssel kérek. Török N., Desso-utca 5/c. sz. 5208

Gyereken
villamostól pár percnyire két szobás teremmel eladó. Bővebbet Kossuth-u. 58. 5216

Ménésen
egy 4 holdas szőlő eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5020

Em. letes ház
az Rótvás-utcaon szabad kézből eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5171

Keresek
gazdasági munkákban gyakorlott kis családú munkást azonnali telepítésre. Czikle, József főherceg ut 13. 5132

Ellátás.

I-iskolás fiukat
teljes ellátásra felveszek, minden iskolához közel Ugyanitt egy cimbalom eladó. Szabadság-tér 12 II. 19. 519

Gyógyászat.

Hehs Vassz chinbera.
Suverén szer vérzékenység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő légszajek, étvágytalanság, gyomorhántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Paratlan vérképzés és vérjavító biztos óvszer. máriktus fertőzések és minden infektióból eredő meg- betegedések ellen egy felnőt- teknek, mint gyermekeknek. Ára 5.- kor. Hehs gyógyszerár. Földes gyógyszerár. 12

Az Ansel
aranyár-kupokat mindenben pótolják a Haemorrhoidal-kupok, azonos összetételű folyton hatásuk is teljesen azonos, ára 8 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Az angol
fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-fele fájdalom- csillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

14198—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Honvédelmi Minister Urnak az 5.20 mm. közötti vasagságú gömb és négyzetvas tárgyában kelt 11667—1917. ein. 20b. sz. rendeletét a következőkben teszem közhírré:

Az 5.20 mm. közötti vasagságú gömb és négyzetvasból (ide értve a beton vasat is) az 1917. évi unius hó 5-én a magyar szent korona országainak területén meg evő készletek az alábbi rendelkezésre értelmében ezennel hadicélokra igénybevetettek jelentem ki és ezeket a készleteket a 3—5 §-ok közelebbi rendelkezései szerint be kell szolgáltatni.

Aki a jelen rendelettel hadicéokra igénybevetett, készleteket vagy annak részét a jelen rendelet ellenére be nem szolgáltatja, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénz büntetéssel büntetettik.

Arad, 1917. június 16.

Green, főkapitány.

Használt ólom
megvételre keresetük. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Aradi écsznaádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:
Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.13

Aradról Szegedre érkezik:
Személyvonat déleiben 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:
Személyvonat éjjel 3.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:
Személyvonat reggel 7.33
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:
Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:
Személyvonat délelőtt 11.53
Személy vonat este 7.46

Brádról Aradra indul:
Személyvonat éjjel 3.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:
Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.38

Aradról Berosszénőre indul:
Reggel 8.26

Aradról Berosszénőre érkezik:
Délelőtt 10.44

Berosszénőről Aradra indul:
Délután 1.30

Berosszénőről Aradra érkezik:
Délután 3.43

Aradról Ujszentannára indul:
Délután 5.20

Aradról Ujszentannára érkezik:
Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:
Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:
Este 6.53

Berosszénőről Csornőre indul:
Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat délután 5.32

Csornőről Berosszénőre indul:
Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyháza indul:
Motoros vonat reggel 8.37
Motoros vonat este 6.20

Kétegyházaról Mezőhegyesre indul:
Motoros vonat reggel 6.10
Motoros vonat délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyháza ind.:
Motoros vonat reggel 9.25
Motoros vonat este 7.00

Kétegyházaról Ujszentannára ind.:
Motoros vonat reggel 6.00
Motoros vonat délután 4.00

Borosszénőről Menyházára indul:
Vegyesvonat délelőtt 9.00

Vegyesvonat délután 4.45

Menyházáról Borosszénőre indul:
Vegyesvonat reggel 6.00
Vegyesvonat délután 2.39

Használt csomagoló
papir megvételre keresetük. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-: